

Politisk journalistik i Danmark: Luft eller indhold?

Et speciale om danske mediers politiske
dækning fra 1987 til 2011

Fokuserer de danske medier for meget på strategier og personer i stedet for det politiske indhold? Og hvem bærer i så fald ansvaret for udviklingen? Dette speciale undersøger den politiske dækning i såvel dagblade som tv i forbindelse med en række folketingsvalg samt år uden valg. Specialet undersøger således et endnu uudforsket område inden for den danske medieforskning.

Forfatter: Rasmus Just – Vejleder: Erik Albæk
Cand. Public A – Syddansk Universitet

Forår 2012

Anslag: 131.879

Indholdsfortegnelse

English Summary	3
1. Indledning	4
1.1 Problemformulering	5
1.2 Specialets opbygning	6
2. Teori	7
2.1. Medialisering af politik.....	8
2.2 De politiske kommentatorer	14
2.3 Framing.....	20
2.4 Identifikation af frames	23
2.5 Hypoteser	25
3. Metode	26
3.1 Valg af medier.....	27
3.2 Valg af data	29
3.3 Valg af analyseperiode	31
3.4 Mulige fejkilder.....	32
4. Undersøgelingsafsnit	34
Hypotese I.....	34
Hypotese II	40
Hypotese III.....	42
Hypotese IV.....	44
Hypotese V	47
5. Sammenfatning og diskussion	49
6. Metodekritik og generaliserbarhed	62
7. Konklusion og perspektivering	64
8. Litteraturliste	66
Bilag 1: Kodeskema	
Bilag 2: Fordeling af frames i valgår	
Bilag 3: Fordeling af frames i år uden valg	

English Summary

Politicians, political experts and citizens criticise the media coverage of Danish politics in focusing too much on the processes in politics instead of focusing on political issues. Existing literature argues that there has been a medialization of politics, which means that the medias play an important role in politics today by deciding the agenda. Political parties have undergone a considerable professionalization as parties focus on political communication by using spin doctors and other types of communication experts. The media fight back by focusing on the spin and motives behind the political moves. That has led to more focus on processes and less focus on political issues (Binderkrantz & Green-Pedersen, 2009: 166).

However, there seems to be a limitation in most of the existing empirical studies regarding this subject. Research has so far been done mainly on either election campaigns or non-election periods, analyzing either newspapers, television or radio and only focusing on the two frames, political issues and political processes.

This thesis seeks to remedy this by (1) conducting a longitudinal analysis of the use of different frames during election periods and in everyday politics, (2) including both newspapers and television and (3) adopting a framework including several different types of process focus.

The purpose of this thesis is to investigate how the Danish media cover politics in terms of six frames through a quantitative content analysis of articles in three leading Danish newspapers (Berlingske, Politiken and Ekstra Bladet) and two national television news channels (DR and TV2) throughout a period from 1987 until 2011. The analysis covers three years with everyday politics and three years with elections.

The findings confirm that processes are a considerably part of the political coverage in the Danish media. However, my findings show that the share of process frames has not increased in the way expected. My analysis shows an interesting difference between the coverage of everyday politics and elections and a great difference between the most used frames in newspapers compared to television. When an election is called, the number of process frames increases while the political substance is downsized. Especially television news likes to focus on the processes in politics.

As a part of this process focus, the political commentators have started to play an increasingly important part of the news. Again, television uses the commentators more in stories regarding other frames than political issues compared to the newspapers.

1. Indledning

”Vi har set alt for meget luft i forhold til indhold. Og vi har set en masse kommentatorer, der spekulerer og taler og taler og ikke forholder sig særligt meget til fakta. Politikerne får næsten mindre taletid end kommentatorerne.”

Citatet stammer fra Politikens netavis, www.pol.dk, den 14. september 2011, dagen før folketingsvalget, og ordene tilhører Mark Ørsten, lektor og leder af journalistuddannelsen ved Roskilde Universitetscenter. I artiklen kritiserer både han og Jens Otto Kjær Hansen, rektor for Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, medierne for en valgkampsdækning med alt for megen fokus på proces frem for indhold.

Artiklen er blandt de nyeste og bare én ud af mange, der er kritisk over for den udvikling, som mediernes dækning af dansk politik har taget gennem de senere år. Også inden for medieforskningen findes flere artikler, der beskriver udviklingen i den politiske journalistik i Danmark som mere og mere person- og procesinteresseret (eksempelvis Bro et al, 2005; Bro & Lund, 2008; Binderkranz & Green-Pedersen, 2009). Spørger man de danske politikere står det da også skidt til med mediernes dækning:

”Dansk politik hærages i stigende grad af overfladiskhed, useriøsitet, spin, meningsmålinger, snagen i privatlivet, politiske kommentatorer og alt for stor magt til medierne,” lød en sammenfatning af synspunkterne fra en række politikere i det daværende Folketing i en undersøgelse foretaget af Politiken og bragt i avisen den 10. september 2011. Samme avis bragte den 27. september 2011 en historie med overskriften ”Danskerne: Qvortrup & co. fylder for meget”. Ifølge en meningsmåling erklærer 49 procent af de adspurgte sig enige i, at kommentatorerne fylder for meget, mens kun 13 procent er uenige. Også Albæk et al. (2011: 45) påpeger, at der de senere år både i Danmark og internationalt har bredt sig en stigende kritik af især politiske kommentatorers og andre eksperter konstante fokus på spin, meningsmålinger og personsager.

Det kan således konstateres, at de politiske kommentatorer, politiske processer og fokus på personer fylder meget i medierne. Dette kritiseres bredt af både seere/lyttere/læsere, kommentatorer, politikere og medieforskere. De undersøgelser, der er foretaget herhjemme, kunne tyde på, at eksperter er medvirkende til denne udvikling. Denne kildetype får markant mere taletid end tidligere, og deres fokus er

primært politiske processer og ikke politisk indhold (eksempelvis Bro et al., 2005; Binderkranz & Green-Pedersen, 2009).

Som de førnævnte citater fra Politiken i forbindelse med folketingsvalget i 2011 illustrerer, følges mediernes politiske dækning med stor interesse herhjemme. Det gælder også for udlandet. Især i USA, men også i Storbritannien og Tyskland, er det forskningsmæssigt veldokumenteret, at der i stigende grad fokuseres på journalistik og spin i mediernes dækning af politik (Esser & D'Angelo, 2006).

De seneste år har mediernes interesser for proces og personer i forhold til politisk indhold ligeledes været genstand for nogle undersøgelser i Danmark (eksempelvis Binderkranz & Green-Pedersen, 2009; Bro et al., 2005; Albæk et al., 2011, Bro & Lund, 2008; Hopmann & Strömbäck, 2010; Horsbøl, 2010). Undersøgelserne er dog forholdsvist begrænset til enten eksperternes rolle i en enkel eller to valgkampe (Albæk et al., 2011) eller inden for et enkelt medie såsom radioen (Binderkranz & Green-Pedersen, 2009). Også antallet af longitudinale undersøgelser uden for USA er meget lavt, ligesom der mangler undersøgelser af mediedækningen under valgkampen sammenlignet med perioder uden valg (Binderkranz & Green-Pedersen, 2009: 166-168). Endelig benytter størstedelen af undersøgelserne kun to kategorier, politisk indhold og proces, når de måler mediernes fokus. Det vil sige, at historier, der ikke fokuserer på indhold, blot kategoriseres som ”proces”. Der er således mangel på forskning på området omkring mediernes fokus udover det politiske indhold. Derfor kunne det være interessant at opstille en række af mere specifikke kategorier udover politisk indhold og proces og undersøge mediernes fokus nærmere.

Det kan dermed konstateres, at der ikke findes en større undersøgelse, der (1) undersøger, hvorvidt fokus i den politiske dækning har ændret sig over en længere periode, som inkluderer både valgperioder og perioder uden valg, (2) benytter data fra både aviser og tv, samt (3) undersøger mediernes fokus fordelt på en række specifikke kategorier. Dette skal denne afhandling forsøge og dermed bidrage til den eksisterende forskning på området.

Det overordnede mål med denne afhandling er derfor at give svar på følgende problemstilling:

1.1 Problemformulering

Hvordan har mediernes fokus i den politiske dækning udviklet sig fra slutningen af 1980'erne til 2011?

1.2 Specialets opbygning

Efter at have redegjort for problemstillingen, vil jeg kort gennemgå opbygningen af min afhandling.

I **kapitel to** vil jeg gøre rede for den anvendte teori og herefter afslutte med en række hypoteser for den empiriske analyse.

Kapitel tre redegør for metoden bag den empiriske analyse og for valg og fravalg i forbindelse med datamaterialet.

I **kapitel fire** gennemgår jeg mine resultater fra undersøgelsen og besvarer de opstillede hypoteser.

Kapitel fem sammenfatter og diskuterer afhandlingens resultater i en større mediekontekst.

I **kapitel seks** vil jeg forholde mig kritisk til afhandlingens metode samt generaliserbarhed.

I **kapitel syv** konkluderer jeg på afhandlingen i forhold til den opstillede problemformulering, samtidig med at jeg vurderer, hvorvidt mine resultater giver anledning til yderligere forskning på området.

Kapitel otte udgør afhandlingens litteraturliste.

2. Teori

Medierne giver borgerne mulighed for at følge med i verden omkring dem og dermed bedre forudsætninger for at tage stilling til samfundsrelevante spørgsmål som eksempelvis folketingsvalg (Strömbäck, 2005). Når det drejer sig om politik, spiller medierne en stor rolle for, hvilke historier, budskaber og personer, der kommer til offentlighedens kendskab. Det skyldes, at politik foregår bag lukkede døre, uanset om det drejer sig om lokal- eller landspolitik. At meget få borgerne vælger at møde op til de politiske møder, der faktisk er åbne for offentligheden, er så en helt anden sag.

I praksis bliver vigtige politiske aftaler indgået af forholdsvis få mennesker på Christiansborg, når det gælder landspolitiske spørgsmål. I takt med, at partiernes medlemslister svandt ind, og deltagelsen ved valgmøder i forsamlingshuse blev mindre, blev medierne et vigtigere bindeled mellem politikere og borgere (Blumler & Kavanagh, 1999; Hjarvard, 2008).

Medierne sætter dagsordenen for, hvilke emner på den politiske scene vi skal vide informeres om, hvor meget vi skal vide, i hvilken rækkefølge vi skal præsenteres for historierne, samt hvilke kilder der optræder i formidlingen. Det efterlader alt sammen journalisterne med et stort ansvar for oplysningen af borgerne.

I det følgende vil jeg først se nærmere på baggrunden for, at de politiske processer, strategier og spin som beskrevet i indledningen fylder mere og mere i medie billedet.

I den forbindelse vil jeg inddrage udenlandsk litteratur, der kan forklare om generelle tendenser inden for medieforskningen, da især den amerikanske litteratur har en lang tradition for kombineret forskning i politik og medier. Danmark er i stil med andre vestlige demokratier inspireret af amerikanske normer og begreber. Således også inden for mediedækningen.

Der foreligger som nævnt ingen undersøgelser med samme hovedsigte som denne opgave, men inden for de seneste år har flere forskere bidraget med undersøgelser af forholdet mellem medier og politik, som ligger til grund for det følgende teoriafsnit.

Dette afsnit vil redegøre for de mest relevante teorier om forholdet mellem medier og politik. På baggrund af den beskrevne teori vil jeg herefter opstille en række frames, der danner grundlag for mine indholdsanalyser i afsnit 4. Som afslutning på mit teoriafsnit vil jeg fremføre mine forventninger til undersøgelsens resultater i form af en række hypoteser, som vil blive besvaret i undersøgelsesafsnittet.

2.1. Medialisering af politik

Inden for medieforskningen foreligger der generel enighed om, at der er sket en medialisering af politik, som beskrives som kulminationen på en lang udvikling inden for medieverdenen. Det betyder ifølge international journalistikforskning, at der i dag i højere grad end tidligere fokuseres på de politiske processer frem for det politiske indhold (Patterson, 1993; Mazzoleni & Schulz, 1999; Esser & D'Angelo, 2006; Albæk et al., 2009).

Inden jeg gør nærmere rede for denne udvikling, er det vigtigt at give en klar definition på, hvad der forstås ved medialisering af politik.

Medialisering af politik vil sige, at politik i stigende grad foregår på mediernes præmisser. Det betyder, at det primært er medierne, der bestemmer, hvilke emner, der skal diskuteres, hvordan de skal diskuteres, og hvem der skal diskutere. Mazzoleni & Schulz (1999: 250-252) anfører, hvorledes politikerne stadig har magten over de politiske beslutninger, men at politikerne er blevet mere afhængige af medierne og i stigende grad må tilpasse sig deres dagsordener. Esser & D'Angelo (2006: 45) tilføjer, at politikerne derfor går langt i deres bestræbelser på at tiltrække sig mediernes opmærksomhed. Mazzoleni & Schulz formulerer det således:

"If political actors stage an event in order to get media attention, or if they fashion an event in order to fit to the media's need in timing, location, and the framing of the message and the performers in the limelight, we can speak of a medialization of politics" (1999: 251).

Eftersom borgerne danner store dele af deres opfattelse af virkeligheden gennem medierne, stiller det store krav til, at politikerne tilpasser sig medierne. Strömbäck kalder dette den fjerde fase af "media logic" (2008: 230). I denne fase er politikerne, i deres forsøg på at komme igennem til medierne, i konstant valgkamp (Strömbäck, 2008: 240). Det betyder, at ingen politikere vil holde sig tilbage for andre kollegaer af frygt for ikke at komme i medierne. Dermed foregår der en evig kamp mellem politikerne og partierne for leve op til mediernes krav. De optager med andre ord mediernes logikker.

Det gælder således for politikerne om at forstå og beherske mediernes sprog. Ellers mister de den kontakt til vælgerne, der er så nødvendig for demokratiet i det 21. århundrede, hvor kontakten til borgerne ikke længere foregår i forsamlingshuse og til vælgermøder. En forståelse for mediernes præmisser er således en vigtig egenskab for nutidens politikere (Bro & Lund, 2008: 28).

Baggrunden for medialiseringen af politik kan spores tilbage til bruddet på tv'ets og radioens monopol. Samtidig blev internettet langsomt udbredt fra USA. Medierne var ikke længere blot at betragte som kulturinstitutioner, men derimod selvstændige institutioner i form af kommercielle virksomheder med indtjening for øje (Hjarvard, 2008: 66-67). I forhold til politikerne agerede journalisterne ikke længere blot mikrofonholdere og indtog den refererende rolle, men forholdt sig i stedet kritiske til politikernes forslag og handlinger. I takt med, at politikerne ikke havde samme adgang til medierne som i partipressens tid, hvor aviserne fungerede som talerør for bestemte klasser, fik de sværere ved at trænge igennem med deres budskaber. Medierne var blevet professionaliserede og arbejdede ud fra helt andre nyhedskriterier end tidligere, hvilket betød, at politikernes budskaber ikke længere automatisk havde nyhedsværdi og blot blev viderebragt mere eller mindre ukritisk. Journalisterne begyndte dermed at indtage en mere fremtrædende rolle i nyhedsdækningen i forhold til at sætte dagsordenen (Albæk et al., 2009: 86-87; Hopmann & Strömbäck, 2010: 945).

Binderkrantz & Green-Pedersen (2009: 171), der ser på udviklingen af den politiske dækning i det vestlige Europa i forhold til USA, anfører, at ovenstående udvikling har medført et skifte fra "class politics" til "issue politics". Det vil sige, at politikerne fokuserer på enkelte sager, som de kan profilere sig på i forhold til vælgerne igennem medierne. Det sker ved hjælp af et større, professionelt apparat af rådgivere, som politikerne og partierne ansatte i et forsøg på at generobre kontrollen med kommunikationen over for den mere kritiske presse. Disse rådgivere bestod af journalister og andre kommunikationsekspertter med stor indsigt i mediernes virke. Dermed professionaliserede politikerne deres kommunikation (Albæk, 2009: 87).

Journalisterne anså denne udvikling som en udfordring i deres arbejde med at dække politikernes ageren, da deres kommunikation med politikerne fremover skulle igennem et professionelt filter. Samtidig vidste journalisterne, at der lå gennemtænkte kommunikationsstrategier bag enhver politisk udmelding. Det medførte, at journalisterne i stigende omfang begyndte at beskrive den markedsføring, der foregik fra politikerne og deres rådgiveres side. Den politiske dækning begyndte dermed at fokusere mere på de strategier, som lå bag politikernes handlinger, da journalisterne forventede, at der lå nøje overvejelser bag ethvert udspil, udsagn og handling fra politikernes side. Intet kunne med andre ord forventes at være tilfældigt, og analyser af politikernes (skjulte) motiver blev derfor blevet en naturlig del af den politiske

dækning. Dette fokus på processer kan således ses som mediernes modtræk mod magthavernes skærpede politiske kommunikation (Esser & Spanier, 2005: 34).

Hopmann & Strömbäck beskriver dette skifte som mediernes "fight back" mod den professionalisering, som politikerne og partierne har gennemgået:

"Perceiving themselves under pressure from political actors, media and journalists try to find means to secure their independence and distance to political actors, while simultaneously balancing these means with the need to be perceived as being impartial or objective in the news reporting." (2010: 943)

Politik blev dermed i højere grad end tidligere skildret som et strategisk spil, hvor fortolkninger og analyser af politikernes bevæggrunde fyldte mere i den politiske journalistik. Det var ikke længere primært "hvad-spørgsmålet", der var i fokus, altså interessen i politikken, og hvad politikerne ville. Derimod stilledes "hvorfor-spørgsmålet", hvor årsagen til politikernes handlinger kom i fokus. Journalistikken gik dermed fra det refererende til det mere aktivt fortolkende (Bro & Lund, 2008: 31).

Binderkranz & Green-Pedersen (2009: 171) finder det naturligt, at dækningen af det politiske stof har ændret sig i takt med professionaliseringen af den politiske kommunikation. Når der forventes at have fundet en betydelig proces sted bag ethvert politisk udspil, skal det afspejles i den politiske dækning. Dermed kommer selve indholdet ofte til at fylde mindre, mens årsagen til, at eksempelvis et politisk udspil kommer netop nu eller lignende proceshistorier fylder mere.

Når den politiske dækning som tidligere beskrevet i stigende grad fokuserer på "issue politics", medfører det mulige konflikter mellem politikerne i deres kamp for at opnå ejerskab i offentligheden om en positiv sag (Binderkranz & Green-Pedersen, 2009: 172). Det samme gælder konkurrencen mellem partierne. Det bevirker, at medierne skærper fokus på konflikter og politikerne og partiernes indbyrdes forhold. Dermed forsvinder fokus på de politiske løsninger i en sag til fordel for konflikter.

Som en del af mediernes fokus på processer er begrebet "horse race" opstået (Patterson, 1993). Det betegner et fokus på politik som et væddeløb mellem de aktører, der kæmper om vælgernes gunst. Meningsmålinger spiller en vigtig rolle i forbindelse med dette begreb, da de kan bruges til at fortælle, hvordan en politiker eller et parti klarer sig i befolkningens øjne. Dermed er også denne udvikling med til at fjerne fokus fra indhold og i stedet skabe fokus på, hvor tæt på eller langt fra personer og partier er fra at vinde valget. "Horse race" blev oprindeligt brugt i

forbindelse med valgkampe i USA. I dag må dækningen i valgkampe i forhold til hverdag i nogle tilfælde siges at være flydende, da politikerne er i konstant valgkamp. Således kan "horse race" også bruges om politik uden for valgkampe.

Hopmann & Strömbäck (2010: 944-945) placerer "horse race" i forhold til det tidligere nævnte "class politics", hvor medierne var tæt forbundet med de politiske partier. Forfatterne argumenterer for, at fokus på processer og strategier giver medierne flere muligheder for at agere som uafhængige medier. For det første viser de modtageren, at de optræder kritisk ved at forsøge at afsløre det spil, der foregår mellem politikerne og dermed give borgerne et indblik i den politiske virkelighed, som ellers ikke kommer til offentlighedens kendskab. Hopmann & Strömbäck (2010: 945) anfører desuden, at jo mindre medierne fokuserer på indhold, jo mindre skal de fokusere på et udspils styrker og svagheder med mulighed for beskyldninger om bias til følge.

Som nævnt har professionaliseringen af både medierne og politikerne betydet, at der i stigende grad fokuseres på den politiske proces i forhold til det politiske indhold. Når politiske budskaber pakkes ind i spin, og medierne svarer igen ved at fokusere på dette forhold, falder andelen af historier med substans til fordel for proceshistorier. Udviklingen er veldokumenteret i udlandet, især i USA, hvor udviklingen har kunnet spores siden 1980'erne (eksempelvis Patterson, 1993). I Danmark skete udviklingen med nogen forsinkelse.

Carlsen et al. (2000: 33), der har undersøgt professionaliseringen af den politiske kommunikation specifikt i Danmark, beskriver, at der fra midten af 1990'erne blev opbygget medieberedskaber i ministerierne. Det samme skete i partierne, hvor presseafdelingen ikke længere blot havde til opgave at skrive pressemeddelelser, men også involverede research til mulige historier målrettet udvalgte journalister. Samtidig blev politikerne trænet i at håndtere kritiske spørgsmål fra journalister.

Den såkaldte Olsen-plan var stærkt medvirkende til denne udvikling i forholdet mellem politik og medier i Danmark. Planen blev navngivet efter Folketingets daværende formand, Erling Olsen, der mente, at folketingsmedlemmerne og partierne ikke havde nok gennemslagskraft i medierne. Planen var konsekvensen af den mere kritiske presse og politikernes manglende evne til at sætte dagsordenen. Ønsket var således, at politikerne skulle generobre kontrollen med kommunikationen. Planen førte blandt andet til en firedobling af partistøtten, hvilket fik politikere til at ansætte pressesekretærer, mens partierne udvidede deres presseafdelinger med tidligere

journalister og kommunikationseksperter (Bro & Lund, 2008: 28). Deres væsentligste kvalifikation var, at de forstod pressens nye form- og indholdsmæssige vilkår. Deres hovedopgave var dermed at klæde politikerne på til de nye og anderledes medietider og træne politikere i at håndtere en stadig mere kritisk presse.

Carlsen et al. (2000) hører til blandt de første værker, der analyserer den nye, professionelle kommunikation mellem politikere og medier i Danmark. Bogen er fra 2000 og beskriver derfor kun de første tendenser inden for udviklingen. Nyere litteratur viser, at professionaliseringen er blevet stadigt mere markant frem til i dag (eksempelvis Bro et al., 2008; Elmelund-Præstekær & Hopmann, 2008; Hede & Møller, 2011).

I den internationale forskningslitteratur beskrives også om en ny tendens inden for mediernes dækning, der benævnes "metacoverage" (Esser & D'Angelo, 2006). På dansk kaldes fænomenet for metadækning. Heller ikke her er det indholdet, der er i fokus, men derimod mediernes egen rolle i dækningen. Det vil sige historier, der analyserer kvaliteten og betydningen af pressens dækning af det politiske spil. Albæk et al. (2011) anfører, at professionaliseringen af den politiske kommunikation, hvor presserådgivere konstant værner om politikerne og forsøger at fremstille dem i et så positivt lys som muligt, har været medvirkende til at skabe disse historier. Journalisternes modtræk mod denne udvikling har således været at forsøge at afdække politikerne og deres rådgiveres spin. Denne higen efter at komme bag facaden har ført til, at medierne laver historier om, hvor godt eller skidt det lykkes at skildre politikernes strategiske træk (Albæk et al., 2011: 48). Dermed opstår "metacoverage". Begrebet kan samtidig dække over politikernes samspil med medierne i deres forsøg på at opnå omtale. Cook (2005) pointerer, at medialiseringen af politik kan siges at have medført en form for afhængighedsforhold mellem politikerne og medierne. Medierne spiller en afgørende rolle som bindeled mellem politikerne og deres potentielle vælgere. Politikerne har derfor brug for mediernes interesse for at nå ud til vælgerne. Omvendt er politikerne mediernes væsentligste kilder i den politiske dækning. Uden dem og deres presserådgivere, der kan bidrage med vigtige informationer uden for citat, er det svært for den enkelte journalist at få de interessante historier frem (Cook, 2005: 141). Dermed går afhængigheden begge veje. Journalisterne bliver således en del af det politiske spil, som de selv dækker, da de ser det som deres opgave at komme bagom rådgivernes spin og give borgerne et indblik i

de processer, der foregår, som ikke handler om politik, men om strategier og spin. Det medfører flere historier om politikernes spin, men også historier om mediernes rolle heri.

Jeg vil i den resterende del af opgaven benytte det mere mundrette ord ”pressehistorier” som et samlet begreb for metadækningen.

Fænomenet har i nogen tid været kendt og genstand for undersøgelser i eksempelvis USA, Tyskland og Storbritannien. I Danmark er begrebet nyere og fylder således ikke meget i litteraturen (Lund et al., 2009: 179). Ifølge både Hansen (2006) og Lund et al. (2009) er mediernes interesse for andre medier og deres journalistik stigende. Eksempler på fænomenet er ”Mennesker og medier” på P1 og ”Presselogen”, der sendes hver søndag på TV2 News. Her deltager repræsentanter fra pressen for at diskutere mediernes dækning af en række aktuelle emner.

Samspillet mellem politikere og pressen ses også i stigende grad inden for dramagenren i tv. Det sker eksempelvis i tv-serien Borgen, der sendes på DR. Pressehistorier er således en del af mediebilledet herhjemme og vil derfor fungere som en selvstændig kategori i min undersøgelse.

Sammenfattende kan det konstateres, at medialiseringen af politik har medført mere fokus på de politiske processer, idet medierne ønsker at komme bag facaden og analysere på politikernes bevæggrunde, herunder de strategier og processer, der formodes at ligge bag deres udspil. Professionaliseringen af politikernes kommunikation betyder, at medierne ønsker at formidle politikernes forsøg på at profilere sig. Dette er relevant i forhold til denne afhandlings hovedsigte, da udviklingen kan betyde, at mens andelen af historier med fokus på politisk indhold er faldende, er andelen af øvrige historier, der eksempelvis fokuserer på processer, stigende. Senere i dette teoraftsnit vil jeg opstille en række forskellige kategorier, der vil danne grundlag for mit undersøgelsesafsnit af mediedækningen. Dette skal skabe et så detaljeret billede som muligt af, hvordan den politiske dækning har udviklet sig. I afsnittet omkring identifikation af frames vil jeg komme nærmere ind på mine undersøgelseskategorier.

Jeg har i dette afsnit redegjort for udviklingen i den politiske dækning med det ønske at skabe en teoretisk ramme forud for min analyse. I den forbindelse er det ligeledes relevant at undersøge mediernes brug af kilder i forhold til den udvikling, jeg netop har beskrevet. Her kommer de politiske kommentatorer ind i billedet.

Jeg vil i det følgende afsnit redegøre for, hvorfor denne kildetype er en væsentlig del af denne afhandlings teoretiske ramme.

2.2 De politiske kommentatorer

De politiske kommentatorer spiller en væsentlig rolle i den mere fortolkende journalistik, der har vundet indpas i mediernes dækning de senere år (eksempelvis Bro & Lund, 2008; Horsbøl, 2010). Det er således relevant at redegøre for denne kildekategori.

Mens disse kilder har været et velkendt fænomen i den anglo-amerikanske forskningslitteratur i nogen tid, er det først i de seneste år, at fænomenet har opnået danske forskeres opmærksomhed (Bro & Lund, 2008: 29). Der findes dog et par eksempler. Således Albæk et al. (2009), der påpeger, at der er sket en stigning i antallet af eksperter i de landsdækkende dagblade i folketingsvalgkampen i 2007 i forhold til 1998. Undersøgelsen baserer sig dog udelukkende på fire af de største danske dagblade og hverken tv eller radio. Samtidig er det kun valgkampe, der undersøges. Dette gør sig også gældende for de forholdsvis få undersøgelser, der er foretaget i Danmark. Jeg antager dog, at de tendenser, der her findes, ligeledes gør sig gældende for perioder uden valg.

Overordnet kan de politiske kommentatorer ses i relation til framingteorien, som der redegøres for senere i dette afsnit. Ifølge flere teorier giver kommentatoren journalistikken "validation" (Donsbach, 2004), der kan oversættes med validering, og "legitimation" (Wilcken, 1995), hvilket vil sige legitimering. Begge begreber dækker således over, at kommentatoren medvirker til, at journalisternes vinkler får fodfæste og kan perspektiveres over for modtageren. Kommentatorerne er på den måde en væsentlig del af journalistens vinkling af de politiske begivenheder. Kommentatorerne optræder dermed ofte som journalistiske stedfortrædere, hvor det er dem, der vinkler de politiske hændelser og dermed er med til at sætte dagsordenen (Bro & Lund, 2008: 35). Det sker ved, at et medie kan benytte en kommentator til at foretage en analyse af et givent emne eller sag, som derefter bliver en journalistisk historie. Således kan kommentatorerne påvirke vælgernes opfattelse af politik og ikke mindst, hvilke sager der har politisk relevans ved at placere dem i bestemte referencerammer (Bro & Lund, 2008: 33).

Hopmann & Strömbäck (2010) har undersøgt journalisternes synlighed i tv i forbindelse med analyser og kommentarer i danske valgkampe fra 1994 til 2007.

Undersøgelsen konkluderer, at journalisterne spiller en markant mere fremtrædende rolle i forbindelse med den politiske dækning, når det drejer sig om fortolkninger af de politiske begivenheder. Derimod optrådte politikerne med samme frekvens i 1994 som i 2007.

Betegnelsen politisk kommentator er på ingen måde ny, ej heller i Danmark. Derimod har deres rolle og antal ændret sig markant de senere år (Bro & Lund, 2008: 29). Hvor kommentatorerne tidligere kommenterede ud fra klare politiske holdninger, arbejder nutidens politiske kommentator ud fra et helt anderledes upartisk princip (Hopmann & Strömbäck, 2010: 951). I forbindelse med valgkampen i 2007 noterede Bro & Lund sig dog, at kommentatorer for første gang ikke kun bidrog til "news", men også fremlagde "views" og dermed deres egne værdiladede vurderinger. Det skete ved en langt større del af normative udsagn i forbindelse med kommentarer om politikerne. Kommentarerne var dog ikke rettet mod de realpolitiske konsekvenser af politikernes udmeldinger og dermed fokuseret på politisk substans. Derimod var der tale om observationer af, hvilke strategiske konsekvenser politikernes udsagn medførte i forhold til vælgerne.

Bro & Lund (2008: 29) bruger betegnelsen translatør om de politiske kommentatorer. Ordet kommer af det engelske translate (oversætte) og illustrerer således kommentatorernes rolle, nemlig at oversætte de politiske begivenheder til læseren/lytteren/seeren. En rolle, der tidligere var forbeholdt forskere fra universiteter og andre forskningsinstitutioner (Arnoldi, 2005; Albæk et al., 2002). I forbindelse med en undersøgelse af de politiske kommentators rolle i dansk politik i Ugebrevet A4 fra 2007 betegnede medieforsker Peter Bro kommentatorerne som en helt ny type af eksperter:

"Meget få forskere har viden om de strategiske overvejelser, som politikerne gør sig, og derfor må journalisterne i vidt omfang alliere sig med folk, der har arbejdet som journalister eller spindoktorer på Christiansborg og på den måde har fået en indsigt i det politiske spil." (Ugebrevet A4, 2007: 19)

Den politiske kommentator besidder klare ekspertkompetencer, men der er flere væsentlige forhold, der adskiller dem fra andre eksperter og således understøtter Bros påstand om en ny type af kilder. Det skyldes, at kommentatorernes viden om den politiske verden ikke har baggrund i en akademisk uddannelse. Derimod har de fleste

en journalistisk baggrund og erhvervs erfaring fra Christiansborg. Det har givet dem en betydelig erfaring inden for det politiske spil, et stort netværk med andre journalister, spindoktorer og politikere samt en viden om politiske processer, som kan anvendes i deres analyser af politik (Albæk et al., 2009: 96). Dertil kommer, at mange af de politiske kommentatorer har deres daglige gang på Christiansborg og er således helt tæt på magthaverne. Det giver dem et meget tæt forhold til politikernes spindoktorer. Her fungerer et særligt afhængighedsforhold, hvor kommentatoren får nogle informationer til baggrundorientering, som vedkommende kan anvende i sin analyse. Omvendt får spindoktoren, og dermed den politiker, han repræsenterer, mulighed for at præge dagsordenen (Hede & Møller, 2011: 98). Således får de politiske kommentatorer et unikt indblik i de aktuelle politiske sager.

I det foregående afsnit beskrev jeg betydningen af, at politikerne forstår mediernes virke. Derfor har de allieret sig med et stigende antal presserådgivere. På den anden side har medierne brug for kilder, der forstår politikerne og deres rådgiveres bevæggrunde. Her er de politiske kommentatorer nærmest unikke, da de besidder en særlig ekspertise i kraft af deres erfaring med såvel politik som journalistik. Dermed adskiller de sig fra de hidtil benyttede eksperter fra videnskaben, som udelukkende har en forskningsmæssig ekspertise.

Horsbøl (2010: 30) påpeger, at disse nye eksperter inden for politisk kommunikation i Danmark er kendetegnet ved at være konstrueret af medierne som eksperter inden for spin og politiske strategier. I Horsbøls undersøgelse, der udelukkende analyserer kommentatorerne i tv, har halvdelen af alle eksperter en baggrund som journalist. Blot 25 procent kommer fra den akademiske verden (Horsbøl, 2010: 45). Fremkomsten af politiske kommentatorer, der ikke har en baggrund som forsker, viser, at translatørrollen ikke er monopoliseret af eksperter med en bestemt baggrund.

I en undersøgelse af eksperters fremvækst i de tre store, landsdækkende dagblade fra 1961 til 2001, konkluderer Albæk et al. (2003: 943), at der i den undersøgte periode er sket en massiv udvikling i brugen af eksperter fra samfundsvidenskaben. Eftersom undersøgelsens sidste data er fra 2001, er de politiske kommentatorer ikke nævnt, men undersøgelsen giver alligevel et godt fingerpeg om, hvilke eksperter der hidtil har fyldt i mediebilledet. Når vi går frem til 2007, viser en undersøgelse af Bro & Lund (2008: 30), at 10 af de 20 mest benyttede eksperter ved valget i 2007 ikke havde

ekspertstatus på grund af deres baggrund i forskningsverdenen.¹ Derimod havde de alle det til fælles, at de havde stor erfaring fra arbejdet på Christiansborg enten som politiker, rådgiver eller journalist. De ti øvrige kilder havde baggrund i forskningsverdenen og dermed en stor teoretisk viden, men formentlig ingen praktisk erfaring med det politiske spil og samspillet med medierne. Samtidig har disse forskere deres kompetencer inden for et relativt lille felt. En forsker inden for eksempelvis politologien kan nemt komme til at overskride sit politiske sagsområde, når vedkommende udtaler sig til medierne. Langt friere tøjler har de politiske kommentatorer med erfaringsbaggrund. De har ikke specifikke forskningsområder, der begrænser deres ageren i medierne. Deres indsigt stammer fra arbejdet på Christiansborg og er derfor ikke nedfældet til få, konkrete ekspertområder i stil med forskernes ekspertområder, der bygger på teoretiske forklaringsmodeller. Kommentatorerne har således et stort potentiale i forhold til transgression, hvilket medfører, at de kan overskride faglige grænser. Uanset, hvilket politisk emne, der er tale om, kan kommentatorerne således rykke fokus fra det faglige til mere generelle forhold i politik og journalistik (Bro & Lund, 2008).

Dette kan være en medvirkende årsag til, at medierne i stigende grad benytter journalister som eksperter. Reinemann & Wilke (2003) har undersøgt de journalistiske eksperters rolle i forbindelse med tyske valg. Her konkluderes det, at medierne lader journalisterne kommentere på alt andet end det politiske indhold. Når det gælder vurderinger af det politiske indhold, får andre aktører, primært politikerne, lov at kommentere.

Jeg har udvalgt to eksperter fra den førnævnte liste i Bro & Lund (2008: 30) til at anskueliggøre forskellen mellem den erfaringsbaserede og den forskningsbaserede ekspert. Denne skelnen danner ligeledes grundlag for min indholdsanalyse, hvor jeg adskiller politiske kommentatorer fra de øvrige eksperter.

Politisk kommentator Niels Krause-Kjær har en fortid som først politisk journalist og senere som pressechef i Det Konservative Folkeparti. Han har dermed stor viden om eksempelvis: mediernes arbejdsmekanismer, væsentlighedskriterier for historier, forholdet mellem journalister og politikere, politikernes indbyrdes forhold, politikernes pressestrategier og spin. Disse emner er udvalgt ud fra en personlig

¹ Ralf Pittelkow og Peter Mogensen har en akademisk uddannelse, men er opført under ”ekspertkilde med erfaring”, da deres viden om det politiske spil knytter sig til deres arbejde som politisk rådgiver for statsminister Poul Nyrup Rasmussen (S) i 1990’erne.

betragtning, da pointen er, at der ikke er fastsat præcise grænser for kommentatorernes kompetencefelter eller findes oversigter over den enkelte kommentators ekspertområder.

Generelt kan en kommentator derfor selv vælge, hvor hans viden stopper, for der er ingen til at dokumentere, at han ikke har kompetence til at udtale sig om det pågældende emne. Alle hans udtalelser baserer sig på erfaring og er således ikke funderet i teoretiske modeller. Anderledes håndtérbar er forskernes viden. Som eksempel fra ekspertlisten fra valget i 2007 er professor Jørgen Elklit fra Aarhus Universitet udvalgt. Ifølge universitetets hjemmeside er hans forskningsområder: demokratisering, demokratisk legitimitet, valg, demokratisk udvikling, valgdeltagelse, demokratimåling, kvalitetsvurdering af valgadministration, lokale partisystemer og valglovsudvikling.² Forudsat, at professoren ikke udtaler sig om emner, der ligger uden for de ovenfor nævnte, er der markant forskel på omfanget af de to eksperttypers kompetenceområder. Det kan antages, at en konflikt forskerne/universiteterne imellem opstår, såfremt en forsker overskrider sit forskningsområde og udtaler sig om emner, der hører under en anden forsker.

At der findes en snæver specialisering inden for videnskaben illustreres ligeledes ved det store antal eksperter, som universiteterne stiller til rådighed for pressen i forbindelse med valgkampe. Ved valget i 2011 offentliggjorde eksempelvis Aarhus Universitet en liste med hele 43 forskellige eksperter fordelt på 25 emner.

De politiske kommentatorer derimod er ikke i nær samme grad omfattet af de samme snævre grænser for, hvad de kan udtale sig om. Samtidig kan de bruges i alle typer medier og ikke mindst inden for alle genrer (Horsbøl, 2010: 30):

- Længere, selvstændige programmer, der udelukkende analyserer de politiske processer og politikernes motiver bag enhver handling: Mogensen & Kristiansen på TV2 News og Jersild og Spin på DR2 (der nu under nogenlunde samme format går under navnet Jersild Live på DR1).
- Daglige nyhedsudsendelser/artikler, enten som en del af et indslag/artikel eller som et selvstændigt ekspertinterview.
- Klummer, kronikker og kommentarer i aviser.

Netop kommentatorernes alsidighed og spidskompetencer inden for politiske strategier forekommer at være en stor styrke i forhold til de traditionelle eksperter fra

² <http://pure.au.dk/portal/da/elklit@ps.au.dk>

universiteterne. De politiske kommentatorer anses således ifølge Ugebrevet A4 som ”drømmekilder” (2007: 21). I artiklen anføres det, at der, udover kommentatorernes særlige erfaring med arbejdet på Christiansborg, er flere dramaturgiske fordele for de elektroniske medier ved at bruge kommentatorer i stedet for en forsker fra et samfundsvidenskabeligt institut. Først og fremmest kan de udtrykke sig i korte og præcise sætninger og er dermed formentlig et mere sikkert valg på tv eller i radio end en mere uerfaren forsker uden samme tv-træning.

Som journalister kender kommentatorerne alt til mediernes arbejde og ved, hvad der kendetegner ”den perfekte kilde”. Det vil sige, at er de med på journalisternes behov for hurtige kommentarer og ved, at de færreste medier kan vente mere end nogle timer på et interview. Ifølge Bro & Lund (2008: 31) er kommentatorerne det sikre valg i en travl redaktionel hverdag. Deres leveringssikkerhed i forhold til både det æstetiske såvel som det videnskabelige har formentlig spillet en stor rolle for de medier, der har ansat deres egen kommentator, også kendt som ”huskommentatorer”. Begrebet dækker over, at et medie anvender den samme kendte person som kommentator, som mediet således kan ”brande” sig med (Albæk et al., 2009: 95).

Min undersøgelse har fokus på nyhedsdækningen og inddrager således ikke andre tv-programmer end en række nyhedsudsendelser. Der kan således forventes en underrepræsentation af politiske kommentatorer i forhold til den samlede dækning i tv.

På baggrund af de opstillede forskelle mellem de nævnte eksperttyper, skelner jeg i min undersøgelse mellem de politiske kommentatorer, videnskabelige eksperter og øvrige eksperter. Sidstnævnte kan eksempelvis være en modeekspert, der vurderer politikernes tøjvalg.

En nyere teori, som er relevant i forhold til brugen af politiske kommentatorer, er det, Ida Willig (2006: 202) betegner som eksklusivitetskriteriet.

Willig (tidligere Schultz) har undersøgt, ud fra hvilke kriterier danske journalister udvælger deres stof. Hun påpeger, at der synes at være et bestemt fænomen, der gennemsyrrer nyhedslogikken på tværs af forskellige medier og redaktioner, nemlig jagten på det eksklusive. Det kan være i form af eksklusive historier, eksklusive vinkler og eksklusive kilder. Særligt det sidste er relevant i forhold til min undersøgelses fokus. Ifølge Willig kan eksklusivitet anses som om et sjette

journalistisk nyhedskriterium, der fungerer parallelt med de fem traditionelle: aktualitet, væsentlighed, identifikation, konflikt og sensation (Willig, 2006).

Brugen af politiske kommentatorer, som mediet har eneret på, falder præcis ind under eksklusivitetskriteriet og kan derfor formodes at være en årsag til denne kildetypes fremvækst. Ved at benytte sin egen kommentator er medierne sikret eksklusivitet, samtidig med at der er vide grænser for, hvad kommentatorerne kan svare på. Det sikrer fleksibilitet i forhold til vinklingen.

Waldahl (1999) påpeger, at konkurrencen medierne imellem spiller en væsentlig rolle for mediernes prioritering af stoffet. Ifølge Waldahl kæmper medierne om samme publikum, samme politikere og samme sager. Samtidig er det et krav at kunne fortælle den mest opsigtsvækkende historie, som ikke kan læses, ses eller høres i konkurrerende medier. Med et stigende antal medier er det en meget vanskelig opgave, så her kan eksklusivitet anvendes som et vigtigt virkemiddel (Waldahl, 1999: 128).

Willig tilføjer, at eksklusivitetskriteriet i høj grad er et resultat af journalisternes egen selvforståelse. Der er således stor status for den enkelte journalist og det pågældende medie i at kunne bringe en solohistorie, som derfor også ofte får en fremtrædende plads i avisen eller nyhedsudsendelsen. Dermed kan det være alene det faktum, at avisen kan fortælle historien før alle andre, der gør historien god, mere end det er dens reelle indhold og væsentlighed (Willig, 2006: 169-171).

2.3 Framing

Jeg vil i det følgende afsnit redegøre for framingteorien. På baggrund af denne teori vil jeg afslutningsvist opstille en række frames, som skal danne grundlag for min indholdsanalyse. Framingteorien og de opstillede frames er relevante, da teorien omkring medialisering af politik tilsiger, at der er sket en udvikling i mediernes fokus, når det gælder formidlingen af politik. Der er således grund til at forvente mere proces, blandt andet som følge af fremvæksten af de politiske kommentatorer, som jeg ovenfor redegjorde for. I forhold til indholdsanalysen skal mine frames fungere som redskaber i undersøgelsen af, hvorvidt det er tilfældet. Det vil jeg komme nærmere ind på i afsnit 2.4.

Framing betyder, at ethvert emne kan ses gennem forskellige frames, altså fra en række forskellige synsvinkler. En ændring af synsvinklen har derfor indflydelse på,

hvordan emnet opfattes, og hvilken betydning det tillægges (Chong & Druckman, 2007: 104). Rammen (engelsk: frame) omkring et billede afgør, hvilke dele af motivet der er med på billedet, og hvilke der udelades. Således bestemmer rammen, hvad beskueren har mulighed for at se og bestemmer dermed synsvinklen på et givent emne. Afsenderens mulighed for at påvirke modtageren er også en del af Robert Entmans definition af framing:

"To select some aspects of a perceived reality and make them more salient in a communicating text, in such a way as to promote a particular problem definition, causal interpretation, moral evaluation, and/or treatment recommendation for the item described." (Entman, 1993: 52)

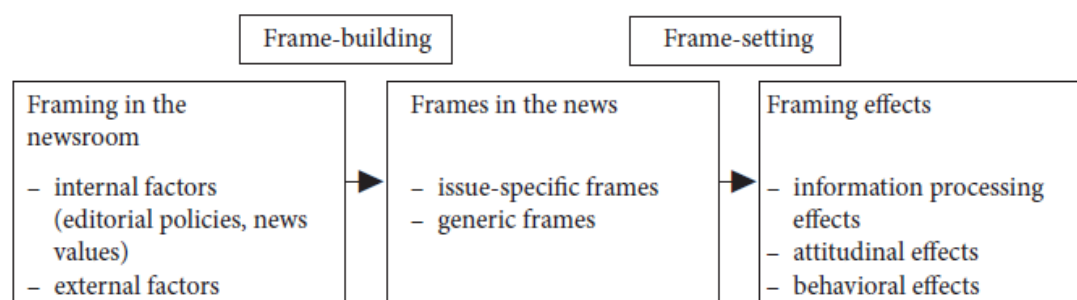
I et journalistisk perspektiv er framingen journalistens mulighed for at præge dagsordenen ved at udvælge bestemte aspekter af en sag.

Frames kan bidrage til at simplificere forholdsvis kompliceret stof og dermed gøre det mere interessant for modtagerne. Det gælder ikke mindst i politik. Ved at fokusere på politikernes konkurrence om at opnå stemmer som i en sportskamp med vindere og tabere, kan medierne gøre politik mere interessant og forståeligt for modtagerne (Patterson, 1993: 56ff). Patterson henviser til den amerikanske journalist og forfatter Walter Lippmann, der tilbage i 1922 pointerede, hvordan aviser ved hjælp af framing prioriterer deres stof. Ifølge Lippmann er enhver historie resultatet af en lang udvælgelse af, hvad der skal med, hvordan historien prioriteres, og hvor meget den fylder (Patterson, 1993: 53). Teorien har sidenhen været genstand for betydelig forskningsmæssig interesse.

Binderkrantz & Green-Pedersen (2009: 169) påpeger, at medierne enten fokuserer på det politiske indhold eller politikernes eller partiernes motiver til at sige eller gøre, som de gør. Forfatterne skelner derfor mellem "policy frame" (fokus på indhold) og "game frame" (fokus på politik som et strategisk spil). De argumenter således for, at alle historier kan placeres i en frame, hvor mediets fokus er på et specifikt emne. I visse tilfælde kan der naturligvis være historier, der kan placeres i flere frames (Binderkrantz & Green-Pedersen, 2009: 169).

Framing kan siges at være en større journalistisk proces, fra en frame dannes til modtagerens fortolkning af nyheden. De Vreese (2005: 52) opstiller følgende figur til at illustrere framingkonceptet:

Figur 1:

Fra De Vreese: *“An integrated model of process framing”* (2005: 52)

Framingen begynder “in the newsroom”. Her udvælger journalisten, hvilke dele af en begivenhed han vil fortælle. Da spaltepladsen eller sendetiden er begrænset, må journalisten prioritere skarpt i informationen, som skal simplificere historien for modtageren. Dermed er framingen i gang. To faktorer kan herfra påvirke framingen. ”Internal factors” kan være mediets og/eller journalistens rutiner og nyhedsværdier. Eksempelvis vil der være forskel på framingen i en omnibusavis i forhold til en tabloidavis. ”External factors” er ejerskabsforhold og ikke mindst påvirkning fra udefrakommende personer i form af kommunikationsrådgivere og spindoktorer (De Vreese, 2005). De øvrige kategorier i De Vreeses figur har ikke relevans for denne afhandling, da de omhandler, hvilken indflydelse de fundne frames har på modtageren. Jeg vil derfor videre koncentrere mig om framebuildingfasen, hvor jeg tager udgangspunkt i Esser & D’Angelos framinganalysemodel til operationaliseringen. Modellen bygger på, at undersøgeren udvælger det materiale, vedkommende ønsker undersøgt i forhold til framingen. Herefter opstilles en række frames, der danner grundlag for en senere indholdsanalyse, hvor materialet undersøges for, hvilke frames der er mest fremtrædende (2003: 622). Fordelen ved denne model er, at den giver mulighed for både at få et overordnet overblik af indholdet i en given tekst samt identificere det nærmere ud fra de på forhånd opstillede frames (Esser & D’Angelo, 2003: 622-623).

2.4 Identifikation af frames

Tidligere undersøgelser har primært skelnet mellem politisk indhold i forhold til proceshistorier (eksempelvis Albæk et al., 2009; Binderkrantz og Green-Pedersen, 2009). Binderkrantz & Green-Pedersen (2009: 168) pointerer, at der i den eksisterende litteratur overordnet skelnes mellem to typer frames, ”policy frames” og ”game frames”. Den første har fokus på indhold, mens den anden fokuserer på politiske strategier og processer. Jeg vil i det følgende identificere seks frames, der danner grundlag for min indholdsanalyse. Dermed udvider jeg antallet af undersøgelsesfelter i forhold til de førnævnte to overordnede frames. Baggrunden for dette er, at den ene frame, ”game frame”, er forholdsvis bred, og derfor kan den sagtens operationaliseres til flere mere specifikke frames. Fordelen er, at jeg får et mere præcist billede af, på hvilke områder mediernes anvendelse af framing har udviklet sig i den politiske dækning.

Mit undersøgelsesfelt omfatter dét, jeg i opgaven kalder de fem p’er: politik, proces, personer/partier, presse og performance samt en kategori for øvrige historier, der ikke passer ind i nogle af de første fem. Opdelingen i frames er delvist inspireret af Bro et al. (2005), der undersøgte valgkampen i medierne i forbindelse med folketingsvalget i 2005. Her gør forfatterne brug af framing i en både kvantitativ og kvalitativ indholdsanalyse af valgkampsdækningen i skrevne og elektroniske medier. Blandt andet opdeler de historierne ud fra framingen i kategorierne ”proces”, ”politik” og ”person” (Bro et al., 2005: 12).

Jeg vil i min analyse tilføje ”performance”, ”presse” og ”øvrige historier” og i det følgende gøre rede for, hvordan historierne skal registreres i forhold til de seks kategorier. Hver frame startes dog med den teoretiske baggrund.

Albæk et al. (2009: 90) gør brug af kategorierne ”proces” og ”politik”. Nedenstående definition af disse to kategorier er derfor inspireret af dette værk. Også Binderkrantz & Green-Pedersen (2009: 167) omtaler procesframingen i deres værk, hvori det amerikanske ”game frame” belyses.

1) En **politisk frame** lægger vægt på politisk substans. Det vil sige det politiske indhold, debat af politiske emner og konsekvenser af alle udmeldinger.

2) En **procesframe** er en frame, som har sit primære fokus på andet end det politiske indhold. Det kan være på koalitioner, forhandlinger om indflydelse og samarbejde

eller fordeling af ministerposter, der naturligt rummer elementer af politisk indhold, men hvor framingen stadig overvejende er på strategierne og motiverne bag. Herunder hører også spin og politik som et "horse race". Meningsmålinger, der omhandler partiernes tilslutning, hører ligeledes herunder.

3) En **person/partiframe** har primært et kritisk fokus på politikerne som privatpersoner eller partiernes ageren. Det, der populært hedder personsager, hører under denne frame. Også historier, der rummer kritik af politikernes private forhold, konflikter mellem politikerne og uenigheder i og imellem partierne, hører herunder. Det er historier, der kan kaldes person- eller partifnidder. Historier under denne frame har naturlige elementer af politisk indhold, men har stadig sit primære fokus på andet end personen eller partiets politik. Denne frame omfatter også spørgsmål om politikerne og partiernes moral.

4) En **presseframe** lægger vægt på mediernes dækning og rolle i politik samt journalisternes ageren. Denne frame er således svarende til metadækning.

5) En **performanceframe** har primært fokus på politikernes optræden. Det vil sige, at der fokuseres på, hvordan politikerne tager sig ud i offentligheden. Her analyseres der på, hvad årsagen til politikernes ageren i medierne er, og hvordan der forsøges at nå ud til vælgerne. Det kan være retoriske virkemidler og kampagnemetoder. Forskellen fra procesrammen er, at performancerammen har fokus på årsagen til politikernes fysiske optræden og forsøg på at komme i medierne, mens procesrammen lægger vægt på motiverne bag politikernes politiske udmeldinger, altså det, de siger. Meningsmålinger, der omhandler politikernes optræden, hører ligeledes herunder.

6) Denne frame dækker over **øvrige historier**, som ikke passer ind i de ovennævnte kategorier. Det vil typisk være de blødere historier om personer eller partier, men modsat person/partiframen har denne frame ikke fokus på kritik og konflikt. Den kan eksempelvis dække over historier om en politiker, der bliver gift eller skifter opstillingskreds.

2.5 Hypoteser

På baggrund af dette teoriafsnit har jeg opstillet en række hypoteser, som vil blive besvaret i analyseafsnittet. Baggrund for hypoteserne er den beskrevne teori, der tilsiger, at andelen af historier med fokus på politisk indhold er faldet til fordel primært for historier med fokus på politiske processer. Jeg forventer i den forbindelse, at de politiske kommentatorer fylder mere i mediebilledet og hovedsageligt i historier, der ikke har fokus på politisk indhold. Her antager jeg, at det er videnskabelige eksperter, der optræder. Det er desuden forventeligt, at tv anvender én fast politisk kommentator, mens aviserne benytter flere forskellige. Endelig forventes kommentatorerne at have erfaring som politiske journalister.

Hypotese I: *Historier med politisk substans fylder mindre i medierne i dag end i slutningen af 1980'erne, mens der er sket en stigning i historier om personer, processer, presse og performance. Dette gælder ligeledes for mediedækningen under valgkampe i forhold til øvrige perioder.*

Hypotese II: *De politiske kommentatorer fylder mere i mediebilledet i dag end tidligere. Det betyder dog ikke nødvendigvis, at videnskabelige eksperter fylder mindre, da det samlede antal af eksperter kan være steget.*

Hypotese III: *De politiske kommentatorer optræder primært i historier, der ikke har fokus på politisk substans. Omvendt optræder videnskabelige eksperter primært i historier med politisk substans.*

Hypotese IV: *Aviserne benytter flere forskellige politiske kommentatorer som kilder i deres nyhedsdækning, hvorimod tv har én fast kommentator tilknyttet.*

Hypotese V: *De anvendte politiske kommentatorer har arbejdet med politisk journalistik i praksis, men har ikke erfaring med forskningsbaseret arbejde fra den videnskabelige verden.*

3. Metode

Hvis kritikerne har ret i, at politiske kommentatorer og fokus på især processer og personer fylder så meget i mediebilledet, er det interessant at se nærmere på substansen i kritikken. Det vil sige årsagen til denne udvikling og ikke mindst dennes betydning. Jeg vil her gøre rede for, hvilke undersøgelsesdesigns der er relevante til at besvare mine spørgsmål.

Den grundlæggende metode for denne afhandling er en kvantitativ indholdsanalyse.

Jeg ser flere fordele ved at benytte mig af denne metode. For det første er en indholdsanalyse systematisk og procedurene omkring den eksplicite og gennemsigtige, således at den er gentagelig for andre (Krippendorff, 2004: 18).

Som det fremgår af problemformuleringen, spørges der *"hvordan"*. Det inviterer umiddelbart til en kvalitativ undersøgelse. Der ligger dog flere aspekter i problemformuleringens spørgsmål. For at besvare er det således nødvendigt at undersøge antallet af artikler og nyhedsudsendelser, hvilket betyder, at der implicit i spørgsmålet også spørges *"hvor meget"*. Dermed er jeg ude i et kvantitativt sigte, da jeg vil afdække, hvorvidt der er tale om en udvikling gennem de seneste årtier i retning mod en mere proces- og personorienteret journalistik, som kritikerne hævder. Dette måles ved optælling, og her er den kvantitative undersøgelse velegnet (Dahler-Larsen, 2002).

For at opnå et dækkende billede af det danske medielandskab har mit materiale en vis størrelse. I den forbindelse har den kvantitative undersøgelse den fordel, at der kan skabes overblik over et relativt stort materiale samt trækkes ligheder og forskelle frem på forskellige kodningsvariable (Nilsson, 2010: 119ff). Metoden sigter mod en systematisk opdeling af indholdet ud fra på forhånd fastsatte kategorier (Østbye et al., 1997: 204). Den opdeler således tekstmaterialet i mindre enheder, der efterfølgende kan tælles sammen og analyseres. Et væsentligt forhold ved analysemetoden er, at den bygger på forhåndsbestemte analysekriterier, og netop derfor er metoden i modsætning til mere kvalitative metoder ikke åben for nye opdagelser, udover dem man på forhånd har bestemt sig for at måle. Materialets størrelse gør resultaterne mere generaliserbare, og kodevariablerne sikrer større reliabilitet i modsætning til, hvis analysen havde været baseret på et rent kvalitativt og dermed mere begrænset udsnit.

I den kvantitative undersøgelse vil jeg foretage en opdeling af den politiske dækning inden for de seks frames, som jeg har beskrevet i mit teoriafsnit. Når jeg har gennemført min analyse og beskrevet resultaterne, vil jeg i et selvstændigt afsnit diskutere mulige årsager til resultaterne og deres videre perspektiv. Jeg vil herunder fremdrage eksempler fra mit materiale for at illustrere mine pointer. Metoden, der er benyttet i denne opgave, vil ligeledes blive vurderet afslutningsvist. Her vil undersøgelsesmetoden, dens betydning for fagligheden, videnskabeligheden samt resultaternes generaliserbarhed blive diskuteret.

3.1 Valg af medier

I dette afsnit vil redegøre for, hvilke kilder der er genstand for min undersøgelse. Jeg i den forbindelse gennemgå valg og fravalg i forbindelse med empirien.

Som nævnt i indledningen er forskningen inden for dette felt begrænset, især hvad angår longitudinale studier samt forskning uden for USA. Der forekommer heller ikke at være forskning, der analyserer flere medietyper i samme undersøgelse. Jeg vil derfor i denne afhandling kombinere data fra både aviser og tv.

Af praktiske hensyn har jeg været nødsaget til at begrænse antallet af analyseobjekter. Dertil kommer, at det er mere interessant at undersøge de store dagblades dækning, da de når ud til langt flere mennesker end de mindre aviser og dermed kan påvirke en markant større del af befolkningen. Samtidig er det primært de store dagblade, der sætter dagsordenen i den politiske debat (Binderkranz & Green-Pedersen, 2009: 173).

Da jeg er interesseret i dækningen af landspolitik, er det relevant at inddrage de store landsdækkende dagblade. Jeg har som følge heraf udeladt regional- og lokalaviserne.

Blandt de landspolitiske aviser findes Berlingske, Jyllands-Posten og Politiken med en nogenlunde ligelig dækning af alle stofområder, også kaldet omnibusaviser. Andre landsdækkende aviser såsom B.T. og Ekstra Bladet tilhører tabloidgenren, mens Information, Børsen og Kristeligt Dagblad hører til nichegenren.

De tre omnibusaviser er de landsdækkende aviser med den største daglige dækning af politik. Heraf har jeg udvalgt Politiken og Berlingske. Derudover har jeg valgt Ekstra Bladet som repræsentant for tabloidgenren. De tre nicheaviser har et noget mindre oplag end de øvrige aviser. Samtidig er de med deres fokus på enkelte temaer ikke velegnede til denne undersøgelse.

Politiken har siden sin stiftelse i slutningen af 1800-tallet haft tætte bånd til Det Radikale Venstre, mens Berlingske traditionelt har hørt til Det Konservative

Folkeparti (Jensen, 1997). Det er i den sammenhæng væsentligt at notere sig, at medierne ifølge Ragnar Waldahl (1999: 117-118) i stigende grad er begyndt at agere som selvstændige aktører, når det drejer sig om at sætte dagsordenen i den offentlige debat. Waldahl beskriver, hvordan udviklingen er gået fra partipressen i begyndelsen af det 20. århundrede til dets afslutning, hvor Waldahl anfører, at udviklingen videreføres i retning af en uafhængig politisk journalistik. Det til trods, mener jeg, at Politiken og Berlingske stadig må siges at bekende sig til forskellige politiske hovedstrømninger med Politiken som centrum-venstreorienteret, mens Berlingske har en borgerlig liberal profil. Ekstra Bladet har som formiddagsavis fokus på underholdning og sensationer. Den har altid erklæret sig politisk uafhængig og i stedet forsøgt at være ”den lille mands” stemme. Som formiddagsavis sætter avisen i stedet en ære i agere samfundets vagthund og afsløre magthavere og kæmpe de svages sag. Nyhedsudsendelser fra DR og TV2 vil desuden indgå i datamaterialet. Her har jeg konsekvent udvalgt den første af kanalernes to aftenudsendelser, da der ifølge Hopmann (2009) er få forskelle mellem den tidlige og sene nyhedsudsendelse.

Dagbladene er ifølge flere teorier placeret først i den journalistiske fødekæde, hvilket vil sige, at journalisterne på tværs af de forskellige medietyper genbruger hinandens historier (Lund, 2000: 145; Walgrave & Van Aelst, 2006: 92). I denne fødekæde er det dagbladene, der er hovedleverandør af dansksprogede nyheder med 71 procent af originalproduktionen (Lund, 2010: 3).

Der er dog flere forhold, der taler for også at inddrage tv i denne undersøgelse. For det første er det med til at give et bredere billede af mediedækningen, da nyhedsudsendelserne på DR og TV2 følges af en relativ stor del af befolkningen og dermed har mulighed for at påvirke mange vælgere.³ Bille et al. (1992: 96) har blandt andet undersøgt, hvorfra vælgerne får deres informationer fra i forbindelse med folketingsvalg. Ved valget i 1990 brugte otte ud af ti adspurgte vælgere enten tv’et eller aviser som informationskilde. Andelen af brugere var nogenlunde ligeligt fordelt mellem de to medier. Samtidig er tv er et mere levende medie end både aviser og radio, da det har mulighed for at sætte lyd og billede på deres formidling. Det giver mulighed for at producere udsendelser, der adskiller sig både i form og indhold fra øvrige medier. Eksempelvis kan politiske kommentatorer brede sig i klummer og

³ Ifølge www.omtv2.tv2.dk blev en række tilfældige nyhedsudsendelser i oktober 2011 på DR og TV2 fulgt af mellem en halv og trekvartmillioner seere.

lignende i aviser, hvor deres analyser står alene. Af dramaturgiske grunde kan tv-mediet ikke gøre det samme og lade en politisk kommentator fremføre en længere monolog, som det er tilfældet i aviserne. I stedet må kommentatorerne indgå i et interview med studieværten (Albæk et., 2009: 95). Tv har derfor flere muligheder i deres brug af politiske kommentatorer i sammenligning med aviserne og er således relevante at medtage i undersøgelsen.

DR og TV2 er politisk uafhængige og har modsat aviserne aldrig officielt indtaget politiske standpunkter. DR er dog siden 1970'erne af og til blevet anklaget for at være "røde lejesvende" og altså favorisere venstrefløjen i sin nyhedsdækning.

Albæk et al. (2010) har undersøgt dækningen af folketingsvalgkampe i nyhedsudsendelser på DR1 og TV2 fra 1994 til 2007. Undersøgelsen konkluderer, at nyhedsdækningen ved valgene har været balanceret i forhold til begge politiske fløje. Forfatterne mener derfor ikke, at anklagerne mod DR har hold i virkeligheden. Undersøgelsens datamateriale begrænser sig dog til folketingsvalgkampe, hvor man kan forestille sig, at der er mere fokus på en balanceret mediedækning.

Radioudsendelser er fravalgt både af ressourcemæssige årsager, men også fordi en meget lille del af radioens nyhedsudsendelser er egenproduceret stof (Binderkranz & Green-Pedersen, 2009: 173). Langt det meste er opsummeringer af historier primært fra de store dagblade. Jeg mener derfor, at min undersøgelse tegner et dækkende billede af de danske mediers politiske dækning og kan forventes at give en indikation af, hvilke tendenser der også gør sig gældende inden for radioen.

3.2 Valg af data

Min undersøgelse vil bestå af analyser af tre valgkampe samt tilfældige dage over flere år for at sikre et så omfangsrigt datamateriale som muligt. Kriterierne for udvælgelsen af artikler og nyhedsudsendelser er naturligvis afgørende for resultatet af min undersøgelse. Her har det været nødvendigt at begrænse analyse materialet, både af praktiske hensyn, men også da langt fra alt stof har relevans for denne afhandlings hovedfokus. Derfor er der foretaget visse fravalg i forbindelse med udvælgelsen af empiri, uden at det går ud over reliabiliteten og muligheden for at få et mere overordnet billede af medieudviklingen.

Denne afhandling har interesse i den journalistiske dækning af dansk politik og omfatter derfor journalistisk stof eller på anden måde redaktionelle bidrag til aviser og tv. Dermed fravælger jeg alt, der ikke går ind under den kategori såsom essays,

kroniker, debat- og læserindlæg, da de tilhører en helt anden og langt mere subjektiv genre. Analyser fra avisens kommentator eller andre redaktionelle medarbejdere i form af klummer eller lignende vil dog blive medtaget i undersøgelsen. Det samme gælder ledere.

Det er et krav til artiklerne, at de er placeret under enten indland eller i et tillæg såsom baggrundssektionen om søndagen. Det vil sige, at jeg har udeladt alle artikler, der er placeret under erhverv, sport, udland og kultur, selvom disse områder i nogle tilfælde kan have politiske kilder. Dette valg er foretaget, da undersøgelsen har fokus på den politiske dækning og artiklernes politiske framing. En artikel placeret under eksempelvis erhverv falder således uden for denne frame, da den vil have hovedfokus på erhverv. Portrætter og noter er ligeledes udeladt. Forsider er ikke medtaget i de tilfælde, hvor de fortæller den samme historie som inde i avisen. Det vil i praksis sige Ekstra Bladet, da både Politiken og Berlingskes forsidehistorier ikke er identiske med historierne inde i avisen, men ofte hovedhistorien i dækningen af en større sag.

Der er stor forskel på, i hvilke sektioner de enkelte aviser placerer deres historier. Eksempelvis har Berlingske en større erhvervssektion end de to andre undersøgte aviser. Ekstra Bladet opdeler ikke sit stof i flere sektioner, udover sporten. Politiken har heller ingen klar opdeling mellem erhvervshistorier og andre samfunds- eller politikhistorier. Avisen har dog et par sider under ”økonomi”, der indeholder historier med et vist erhvervsfokus, men skelner ikke på nær samme måde som Berlingske. Jeg har derfor valgt at tage historier placeret under ”økonomi” i Politiken med i undersøgelsen. Samtidig har Politiken et par sider i 2. sektion under overskriften ”medier”. Da dette emne har stor relevans for afhandlingen, har jeg taget disse historier med. Selvom et telegram fra Ritzau kan optræde i flere aviser, vil sådanne også blive inddraget i undersøgelsen, da de er en del af prioriteringen i den enkelte avis.

Jeg har valgt at inddrage alle indlandshistorier, hvor der optræder eller er henvisning til politikere fra Folketinget eller ministre/ministerier. Det betyder kort sagt, at der er tale om historier med landspolitisk perspektiv. Her er historier med fokus på lokalpolitik og EF/EU undtaget. Hvis sådanne historier har fokus på landspolitikken og hjemlige forhold vil de dog blive inkluderet i undersøgelsen. Det betyder eksempelvis, at en historie om en diskussion i Folketinget om tiltrædelsen af den europæiske union vil blive medtaget i undersøgelsen. Omvendt vil en historie fra et topmøde i Bruxelles med dansk deltagelse, hvor en EU-sag er på dagsordenen ikke

blive inkluderet. Dette gælder for såvel aviser som tv. Efterfølgende vil jeg kode alt datamateriale ud fra et vedlagte kodeskema (se bilag 1). Ved at inddrage alle historier med en form for politisk perspektiv, forventer jeg at få et mere omfangsrigt materiale, end en mere hård prioritering på stof udelukkende med fokus på politik ville have medført. Jeg vurderer dog, at denne metode er den sikreste mod at undgå en eventuel skævvridning i datamaterialet.

3.3 Valg af analyseperiode

Et longitudinalt studie er valgt til at give svar på den del af afhandlingens spørgsmål, hvor jeg er interesseret i udviklingen over en længere periode. Hermed kan jeg gøre brug af longitudinalstudiets forcer, da udviklingstendenserne må forventes at træde klarere frem, når punktnedslagene fordeler sig over en længere periode.

Der er visse praktiske begrænsninger forbundet med tv-mediet, idet samlingen af nyhedsudsendelser fra før 1987 er meget mangelfuld. Min undersøgelse strækker sig derfor fra 1987 til 2011. En periode på 24 år bør da også være tilstrækkelig til at give et dækkende billede af medieudviklingen.

TV2 blev først etableret 1. oktober 1988, og derfor omfatter datamaterialet fra folketingsvalget i 1987 kun TV-Avisen på DR. Alternativet havde været at starte analysen af folketingsvalg i 1990, der er det første valg, hvor både DR og TV2 sendte. Da ønsket har været at begynde så langt tilbage i tiden, som det har været praktisk muligt, har jeg valgt at begynde i 1987 og dermed nøjes med DR.

Til den tilfældige udvælgelse af en række dage har jeg benyttet søgefunktionen på www.randomizer.org til at udvælge seks vilkårlige dage ved folketingsvalgene. Da der er tradition for, at valget afholdes omkring 20 dage efter dets udskrivelse, får jeg således materiale fra knap en tredjedel af dagene under valgkampen.

Da jeg ønsker at undersøge, hvorvidt der er forskel på mediedækningen under valgkampen i forhold til andre perioder, undersøger jeg tre år, hvor der ikke var folketingsvalg. Ved hjælp af randomizeren har jeg udvalgt otte tilfældige dage i løbet af hvert år. For at få en spredning ud over hele året er randomizeren blevet kodet til at

udvælge ti tilfældige uger i løbet af året. Derefter har jeg i den første uge udvalgt mandag, herefter tirsdag i den anden udvalgte uge, onsdag i den tredje udvalgte uge og så videre. Der vil således være minimum otte dage mellem hver nyhedsdag og i langt de fleste tilfælde mere end en måned.

Ved at anvende data fra en periode med et vist mellemrum inden for det pågældende år, undgår jeg, at det er de samme emner, der er på dagsordenen.

Følgende begivenheder vil indgå i min analyse:

Folketingsvalget i 1987, 1998 og 2011

Her har jeg ved hjælp af randomizeren udvalgt seks tilfældige dage under valgkampen. Disse vil blive analyseret i de tidligere nævnte medier.

Otte dage i løbet af 1989, 2000 og 2010

Ved hjælp af randomizeren har jeg udvalgt otte tilfældige dage i løbet af året. Disse vil blive analyseret i de tidligere nævnte medier.

Selvom artiklerne fra de fleste af de relevante år findes i databasen Infomedia, har jeg valgt at gennemse alle artikler på enten mikrofilm eller i fysiske eksemplarer. Årsagen til dette er, at jeg ønsker at benytte en ensartet fremgangsmåde, da aviserne fra 1987 og 1989 udelukkende findes på mikrofilm. Samtidig mindsker en manuel gennemlæsning på mikrofilm og fysiske eksemplarer risikoen for at overse nogle artikler. Ved at benytte Infomedia er der således en risiko for, at enkelte relevante artikler ryger uden om filteret. Søgningen på mikrofilm er formentlig mere tidskrævende end en Infomedia-søgning, men til gengæld mener jeg at have større vished for, at alle relevante artikler er medtaget i undersøgelsen.

3.4 Mulige fejlkilder

Da det af ressource- og praktiske hensyn ikke har været muligt at gennemgå alle større danske aviser og nyhedsudsendelser i tv og radio, er der naturligvis risiko for bias i min empiri. Desuden skal det tilføjes, at når jeg benytter mig af et longitudinelt studie over en periode på 20 år, vil der altid være et vist usikkerhedsmoment i, at mediebildet er i konstant forandring. Et eksempel på udviklingen er, at internettet er kommet til i min anvendte periode og i dag spiller en meget stor rolle for medierne og deres muligheder for at nå ud til læserne med

nyheder, straks de sker. I oktober 2011 var ekstrabladet.dk den mest besøgte danske internetside overhovedet med over 35 millioner besøgende. Politiken og Berlingskes hjemmesider havde til sammenligning henholdsvis 12 og 5,5 millioner besøgende. I det hele taget hører nyhedsmediernes til blandt de mest populære internetsider. I oktober 2011 var 8 af de 16 mest besøgte sider således avisernes eller tv's hjemmeside.⁴

Ligeledes ser oplagstallene markant anderledes ud i dag. I 1991 havde Ekstra Bladet, Berlingske og Politiken et samlet oplag på knap en halv million eksemplarer på hverdage. I første halvår af 2011 var tallet 266.548.⁵ Da mediernes internetsider som nævnt har millioner af besøgende hver måned, er der ingen grund til at tro, at befolkningen samlede medieforbrug er faldet. Tværtimod.

Endelig er der det usikkerhedsmoment, at der ikke foreligger nogen kontrol af min kodning af artiklerne, da jeg skriver opgaven alene. Dermed har jeg ikke haft en eller flere at være uenig med og dermed haft mulighed for at afstemme min kodning. Omvendt har Levy & Bananji (2002: 59) påvist, at den samme historie nemt kan blive kodet forskelligt af flere kodere, da en kodning er en subjektiv vurdering. Denne usikkerhed undgår jeg ved at foretage kodningen alene.

Sammenfattende mener jeg, at min søgning i et repræsentativt udsnit af de største danske aviser og tv-kanaler giver et sigende og brugbart billede af udviklingen.

Med teorirammen og valg af empiri på plads er det tid til at kode de artikler og nyhedsudsendelser, der er blevet udvalgt på baggrund af kriterierne beskrevet i afsnit 3.2.

Som afsæt for en systematisk registrering og analyse af indholdet, har jeg udarbejdet et kodeskema (se bilag 1). Skemaet består af i alt syv kategorier, der har til formål at skabe overblik over artiklerne og tv-udsendelsernes indhold.

⁴ www.fdim.dk

⁵ www.do.dk

4. Undersøgelsesafsnit

I denne analysedel fremlægges resultaterne af min indholdsanalyse som besvarelse af de tidligere opstillede hypoteser.

Undersøgelsen har inddraget i alt 78 nyhedsudsendelser i tv samt 126 avisudgaver fordelt fra perioden 1987 til 2011. Efter en gennemgang af materialet ud fra de tidligere opstillede kriterier giver det 1068 artikler og 256 nyhedsindslag, i alt 1324, der alle er blevet kodet ud fra variablerne i det vedlagte kodeskema.

I forhold til antallet af nyhedsindslag i 1987 skal det tilføjes, at TV2 endnu ikke sendte. Derfor er der udelukkende data fra DR i dette år. Det skal dog tilføjes, at de seks analyserede nyhedsudsendelser i 1987 har en varighed af blot 15 minutter. Herefter varer DR's nyhedsudsendelser 30 minutter i alle øvrige analyserede år. For TV2's vedkommende er varigheden 25 minutter.

Alligevel er det samlede antal indslag i min undersøgelse på nogenlunde samme niveau, når jeg udelader 1987. Der er således analyseret 120 indslag på DR og 114 på TV2 i perioden 1989 til 2011.

Hypotese I: *Historier med politisk substans fylder mindre i medierne i dag end i slutningen af 1980'erne, mens der er sket en stigning i historier om personer, processer, presse og performance. Dette gælder ligeledes for mediedækningen under valgkampe i forhold til øvrige perioder.*

Min undersøgelse bakker ikke entydigt den påstand op, hverken når det gælder udviklingen i valgkampe-dækningen eller i hverdage. Det kan dog umiddelbart konstateres, at der er markante forskelle mellem mediedækningen under valgkampe i forhold til de analyserede år uden valg. Det giver derfor mest mening at vurdere de to perioder hver for sig i min undersøgelse af, hvorvidt der er sket en udvikling i mediernes dækning af dansk politik fra slutningen af 1980'erne til 2011.

I valgkampene er andelen af historier med politisk substans steget fra 53 procent i valgperioden i 1987 til 60 procent i 2011. Samtidig er andelen af proces- og personhistorier faldet fra henholdsvis 16 og 13 procent i 1987, til 14 og 11 procent i 1998 og 11 og 9 procent i 2011.

Disse tal dækker dog over en interessant forskel på aviser og tv. Mens andelen af historier med politisk substans i aviserne har været jævnt stigende fra 52 procent i 1987 til 64 procent i 2011, er udviklingen under valgkampene gået den modsatte vej i

tv. Her er andelen 59 procent i 1987, 57 i 1998 og 46 procent i 2011. Tilsvarende er andelen af proces- og personhistorier faldende i aviserne, mens proceshistorierne i tv har været stærkt stigende fra 9 procent i 1987 til 19 procent i 2011.

Det skal i øvrigt bemærkes, at Ekstra Bladet trækker andelen af indholdshistorier væsentligt ned, som illustreret i tabel 1:

Tabel 1: Artikler med fokus på politisk substans i valgperioder i procent (egen fremstilling).

	Berlingske	Politiken	Ekstra Bladet
1987	52	67	21
1998	74	67	36
2011	70	72	45

Der kan samlet set konstateres en generel stigning i avisernes indholdsfokus over årene, dog med et markant lavere fokus i Ekstra Bladet.

I valgårene 1987, 1998 og 2011 har blot 58 procent af de 784 analyserede artikler og indslag fokus på politisk indhold. I årene 1989, 2000 og 2010, hvor der ikke var valg, har 80 procent af de 541 analyserede artikler og indslag politisk indhold. Det er dertil værd at bemærke, at der i valgårene er kodet næsten 250 flere artikler og indslag end i årene uden valg. Det på trods af, at datamængden i valgår består af 84 aviser og udsendelser, mens mængden i år uden valg er 120 aviser og udsendelser. Det kan således konstateres, at den politiske dækning øges markant under valgkampen. En tendens, der har været stigende fra 1987 til 2011.

Andelen af presse- og performancehistorier er forholdsvis lavt i alle årene, og der kan ikke konstateres en signifikant forskel mellem aviserne og tv's fokus på disse frames. Dog er der også her en interessant forskel at spore mellem valgkampsdækningen og de øvrige perioder. I førstnævnte periode er den gennemsnitlige andel af historier med performanceframe 6 procent. I de tre analyserede år uden valg er der blot ti af de 540 historier, der er kodet i denne frame, svarende til knap to procent.

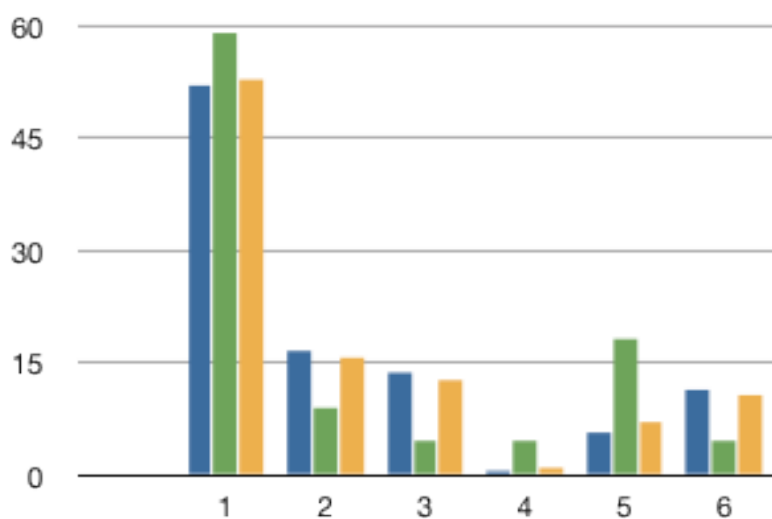
Mod forventning er der ikke én eneste af de 540 historier, der har fokus på medierne eller journalistens rolle. Også denne type historier vinder frem, dog stadig i yderst begrænset omfang, under valgkampe. Her er der fundet ni ud af i alt 784 analyserede historier, svarende til én procent. Af de ni historier, er de syv fra valget i 2011.

Når der ses på resultaterne for 1989, 2000 og 2010, de tre analyserede år uden valg, er der flere resultater, der bakker min første hypotese op. Der kan således konstateres et fald i andelen af historier med politisk substans, især i avisernes dækning. Det skal dog bemærkes, at den samlede andel af sådanne historier er højere i 2000 end i 1989, mens andelen af historier under de øvrige kategorier er på nogenlunde samme niveau. Fra 2000 til 2010 falder andelen af historier med politisk substans fra 83 til 75 procent. Mens andelen af personhistorier er nogenlunde stabil, stiger andelen af proceshistorier fra tre procent i 1989 og 2000 til ni procent i 2010. I forhold til den førnævnte udvikling i mediernes dækning af valgkampe, er det interessant, at der ikke er konstateret én eneste proceshistorie i 2010 i tv. Derimod er hver niende af de analyserede historier i aviserne proceshistorier.

Samlet set er det vanskeligt at give et entydigt svar på min første hypotese. Først og fremmest, fordi der er så store forskelle på både avisernes og tv's dækning under valgkampe i forhold til hverdage. Set under ét, er aviser og tv markant mindre optaget af politisk indhold under valgkampe i forhold til øvrige perioder. Min undersøgelse viser dog også store forskelle i valgkampsdækningen mellem aviser og tv. For så vidt angår tv, er der et betydeligt fald i andelen af historier med politisk substans, ligesom hypotesen om markant mere fokus på processer, pressens rolle og politikernes performance under valgkampe kan bekræftes. Med hensyn til proceshistorier er der dog tale om et fald fra 1987 til 2011. At der skulle være mere fokus på personer under valgkampene, kan heller ikke bekræftes ud fra denne undersøgelse.

Min undersøgelse af perioder uden valg bakker på nogle punkter hypotesen op. Men mod forventning er det først fra 2000 frem til 2010, at der kan spores en tendens til mindre substans. Ligeledes kan der konstateres en markant stigning i andelen af proceshistorier. Også her begynder udviklingen først fra 2000 og kan desuden udelukkende spores i aviserne.

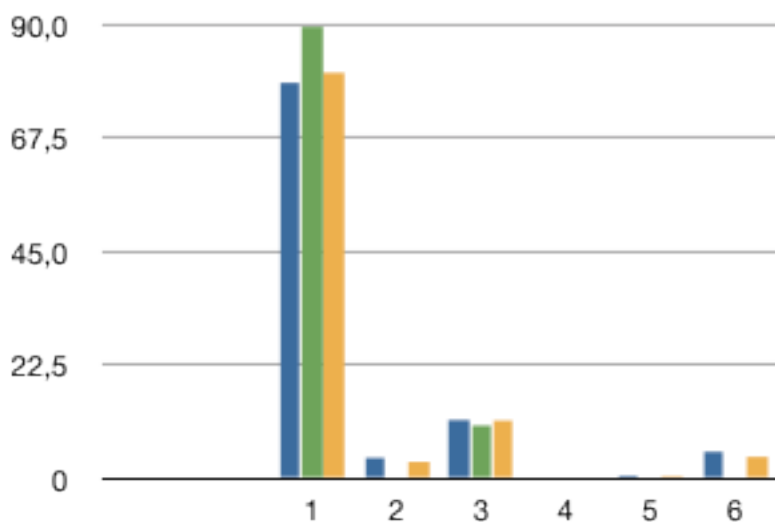
Figur 2: Fordeling af frames i procent – Folketingsvalg 1987 (se nedenstående forklaring af frames samt afsnit 2.4 for nærmere gennemgang af frames).

(1. Politisk frame - 2. Procesframe - 3. Person/partiframe - 4. Presseframe
5. Performanceframe - 6. Øvrige historier)

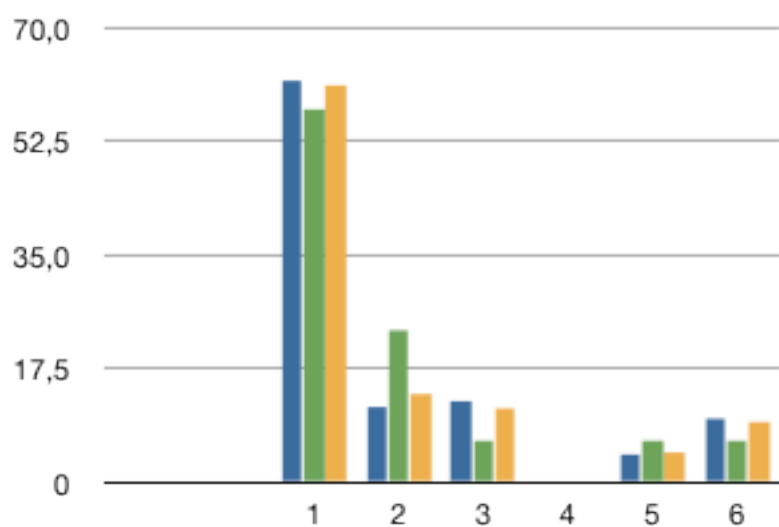
Blå: Avis (N=175) **Grøn:** TV (kun DR) (N=22) **Orange:** I alt (N=197)

Figur 3: Fordeling af frames i procent - Hverdage 1989

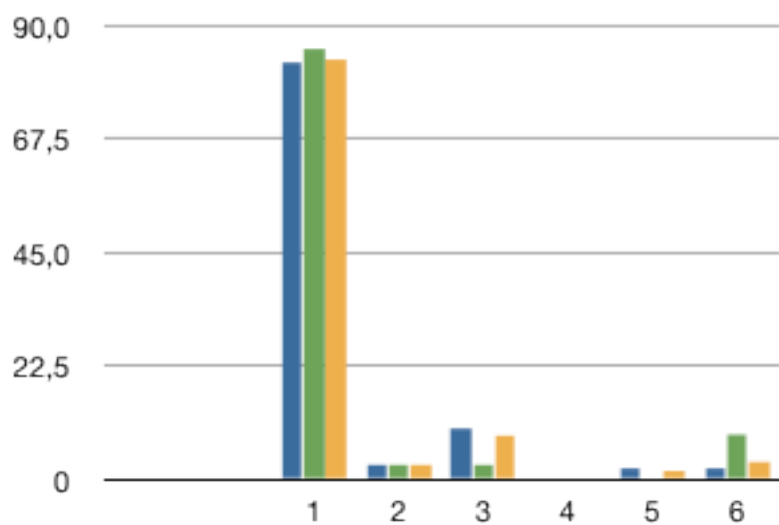
Blå: Avis (N=171) **Grøn:** TV (N=38) **Orange:** I alt (N=209)

Figur 4: Fordeling af frames i procent – Folketingsvalg 1998

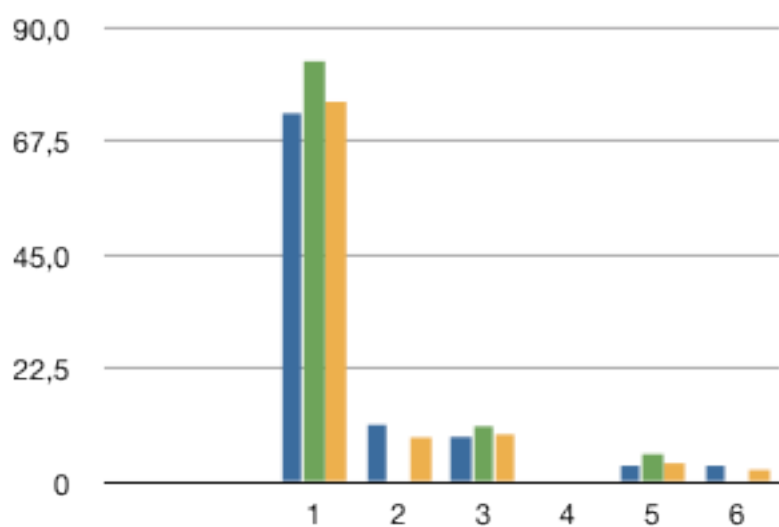
Blå: Avis (N=233) **Grøn:** TV (N=47) **Orange:** I alt (N=280)

Figur 5: Fordeling af frames i procent – Hverdage 2000

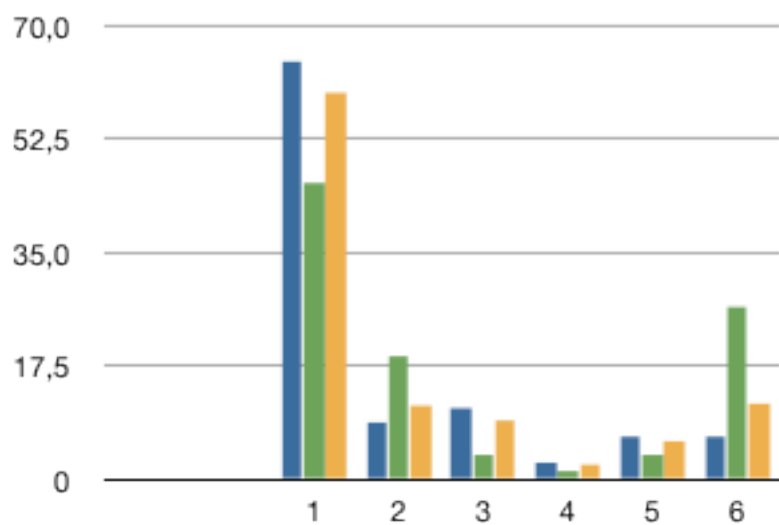
Blå: Avis (N=139) **Grøn:** TV (N=34) **Orange:** I alt (N=173)

Figur 6: Fordeling af frames i procent – Hverdage 2010

Blå: Avis (N=122) **Grøn:** TV (N=36) **Orange:** I alt (N=158)

Figur 7: Fordeling af frames i procent – Folketingsvalg 2011

Blå: Avis (N=228) **Grøn:** TV (N=79) **Orange:** I alt (N=307)

Hypotese II: *De politiske kommentatorer fylder mere i medie billedet i dag end tidligere. Det betyder ikke nødvendigvis, at videnskabelige eksperter fylder mindre, da det samlede antal af eksperter kan være steget.*

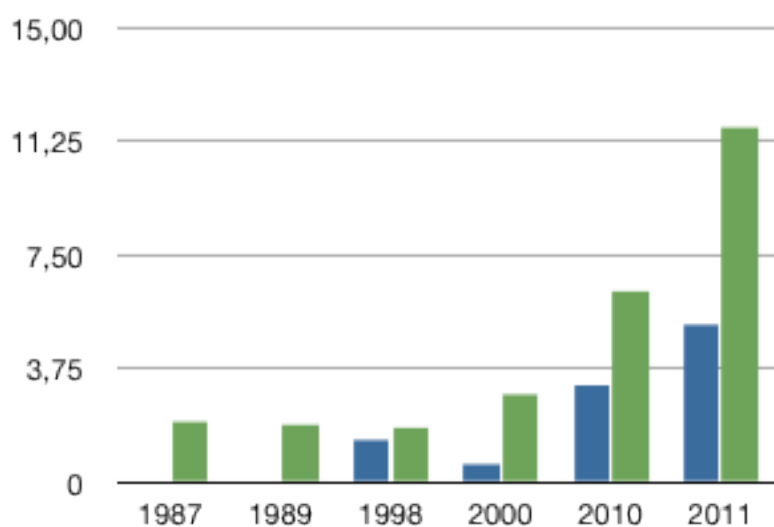
Som figur 8 viser, kan hypotesen klart bekræftes, hvad angår brugen af politiske kommentatorer i nyhedsartikler og nyhedsudsendelser.

Hverken i 1987 eller 1989 optræder de politiske kommentatorer i aviserne eller tv. Først ved valget i 1998 bliver denne kildetype præsenteret og udelukkende i tv. Min undersøgelse viser, at de politiske kommentatorer er et forholdsvis nyt fænomen, da de i meget begrænset omfang optræder i nyhedsbilledet omkring årtusindeskiftet. I 2010 og især ved valget i 2011 er kommentatorerne ofte benyttet. Her er der registreret seks udsendelser med kommentatorer i tv, mens der er noteret fire udsendelser med videnskabelige eksperter. I aviserne er de videnskabelige eksperter dog stadig i klart overtal.

Som beskrevet i hypotesen havde jeg en antagelse om, at mediernes brug af de politiske kommentatorer ikke nødvendigvis ville betyde et fald i anvendelsen af andre typer eksperter. Min undersøgelse bekræfter ligeledes denne hypotese. Optællingen viser, at brugen af videnskabelige eksperter er steget markant. Både for denne eksperttype og de politiske kommentatorer gælder, at deres popularitet blandt journalisterne først er steget i løbet af 00'erne.

Det kan således konkluderes, at de politiske kommentatorer nærmere skal ses som et form for supplement til de andre eksperttyper og ikke som en erstatning.

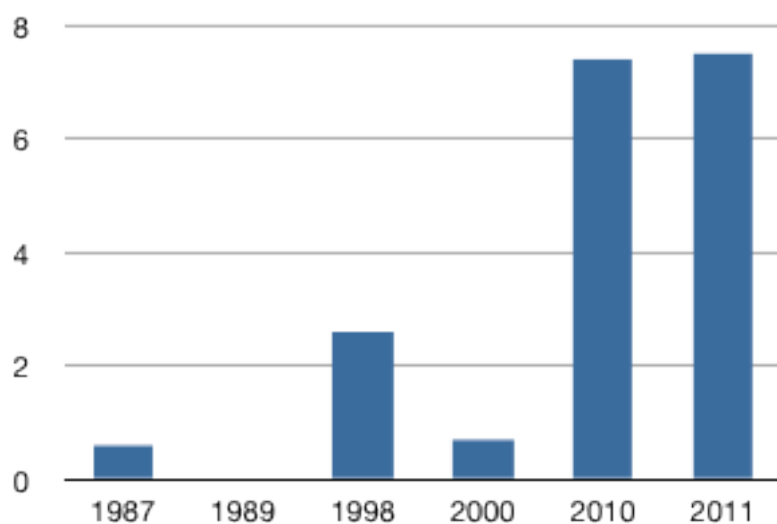
Figur 8: Fordeling af videnskabelige eksperter og politiske kommentatorer i procent.

Blå: Politiske kommentatorer (N=26) **Grøn:** Videnskabelige eksperter (N=51)

I figur 8 beskrives udviklingen i brugen af eksperter i nyhedsartikler og udsendelser i tv. Politiske analyser i aviserne er tillige en del af det samlede medie billede, som min anden hypotese omhandler. De politiske analyser er derfor opgjort i en selvstændig kategori, så udviklingen kan vurderes uafhængigt af nyhedsartikler.

Figur 9: Andelen af politiske analyser i forhold til det samlede antal artikler i procent (N=34).

Som figuren illustrerer, er andelen af politiske analyser stærkt stigende over årene. Samtidig kan det konstateres, at avisernes brug af analyser som en del af den politiske dækning ikke er et nyt fænomen. Tidligere har de blot primært været brugt i valgkampe, hvorimod de nu optræder som en naturlig del af nyhedsbilledet både i perioder med og uden valg.

Det er tilmed interessant, at der kan konstateres otte politiske analyser i datamaterialet fra 1987 til 2000, der alle er skrevet af avisens journalister, uden at de bliver betegnet som politisk kommentator. Disse analyser er taget med i min undersøgelse, da de analyserer det politiske spil på samme måde som de politiske kommentatorer og dermed har samme funktion i forhold til den politiske dækning.

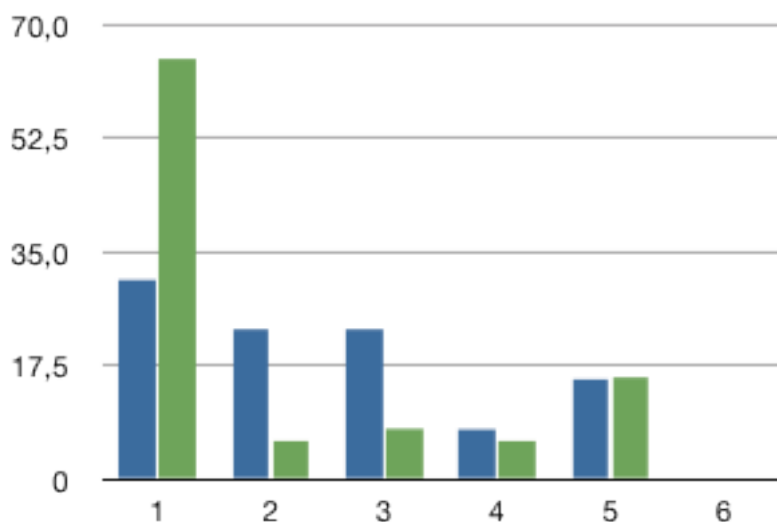
Tallene viser ingen signifikant udvikling over årene i forhold til de seks opstillede frames. Da der samtidig er tale om forholdsvis få analyser hvert år, vil jeg ikke gå nærmere ind på den del af undersøgelsen. I stedet vil jeg i figur 10 opstille, hvordan analyserne samlet set fra 1987 til 2011 har fordelt sig på de seks frames. Denne figur fungerer som en del af svaret på min tredje hypotese.

Hypotese III: *De politiske kommentatorer optræder primært i historier, der ikke har fokus på politisk substans. Omvendt optræder videnskabelige eksperter primært i historier med politisk substans.*

Også til denne hypotese er der entydig opbakning i min undersøgelse. Som vist i figur 10, har kun mellem hver tredje og fjerde historie, hvor en politisk kommentator optræder som kilde, fokus på politisk substans. Næsten hver anden historie handler derimod om politiske processer og personer. For historier med videnskabelige eksperter er det under hver syvende historie, der har fokus på processer og personer. Derimod har hele 65 procent af alle historier fokus på politisk indhold.

Det kan således konkluderes, at de to kildetyper, de politiske kommentatorer og videnskabelige eksperter, som forventet har forskellige opgaver for medierne. Generelt bliver de politiske kommentatorer brugt, når der skal kommenteres på alt det, der ikke direkte omhandler det politiske indhold. Omvendt bliver videnskabelige eksperter primært anvendt, når historien har fokus på politisk substans.

Figur 10: Fordeling af politiske kommentatorer og videnskabelige eksperter efter framing i procent (se nedenstående forklaring af frames samt afsnit 2.4 for nærmere gennemgang af frames).

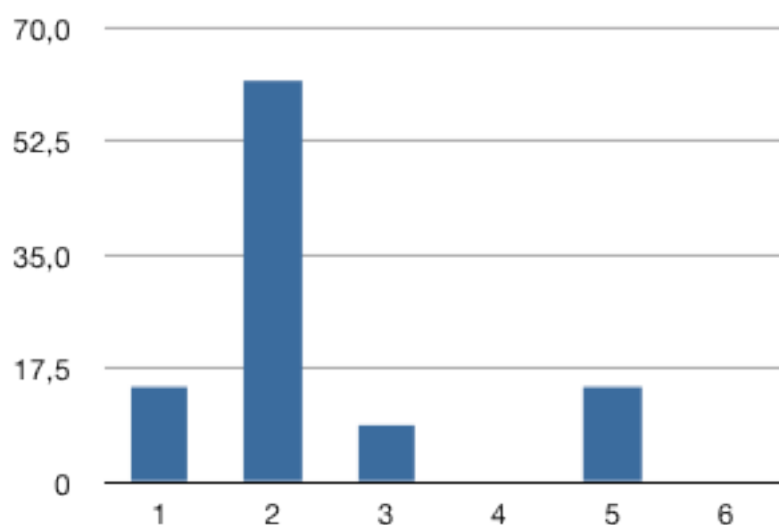

(1. Politisk frame - 2. Procesframe - 3. Person/partiframe - 4. Presseframe
5. Performanceframe - 6. Øvrige historier)

Blå: Politiske kommentatorer (N= 26) **Grøn:** Videnskabelige eksperter (N=51)

I figur 9 under min anden hypotese redegjorde jeg for udviklingen i politiske analyser i aviserne. Som en del af svaret på min tredje hypotese, er det interessant at undersøge, om også de politiske analyser primært har fokus på andet end politisk substans, som det er tilfældet, når politiske kommentatorer optræder som kilder i nyhedsartikler og tv-indslag.

Figur 11: Fordeling af politiske analyser efter framing i procent (N=34)

Figur 11 viser, at langt størstedelen af analyserne fokuserer på alt andet end politisk indhold. Kun knap hver syvende analyse har fokus på politisk substans. Derimod er især de politiske processer et populært emne for kommentatorerne sammen med analyser af politikernes optræden (frame 2 og 5). Flere end tre ud af fire analyser omhandler disse emner.

Optællingen af de politiske analyser placerer sig en del anderledes end resultaterne fra figur 10. Således er andelen af analyser med fokus på politisk substans kun det halve af andelen af artikler og indslag med samme fokus. Derimod er analyserne i langt større omfang fokuseret på processer og strategier. Kun hver fjerde artikel eller indslag med en politisk kommentator har fokus på de politiske processer. For analyserne er der tale om mere end seks ud af ti.

Alt i alt bekræfter mine resultater af framingen af de politiske analyser fuldstændigt min tredje hypotese. Analyserne har endda i nogen mindre grad end artiklerne og tv-indslagene fokus på politisk indhold.

Hypotese IV: *Aviserne benytter flere forskellige politiske kommentatorer som kilder i deres nyhedsdækning, hvorimod tv har én fast kommentator tilknyttet.*

Datamaterialet består af 26 forskellige nyhedsartikler og tv-udsendelser, hvor der optræder en politisk kommentator. Min gennemgang viser, at sådanne eksperter også optræder under andre betegnelser såsom politisk iagttager, tidligere rådgiver for XX, politisk redaktør eller politisk analytiker. Dertil kommer, at en journalist, der er på

direkte, i to af de i alt 15 nyhedsudsendelser i tv foretager en længere politisk analyse og dermed optræder i samme rolle som en politisk kommentator.

For sammenligningens skyld vil jeg både undersøge brugen af politiske kommentatorer som kilder i aviser og tv samt deres optræden i avisernes politiske analyser.

For avisernes vedkommende optræder en politisk kommentator som kilde første gang i 2010, hvilket er eneste optræden i min undersøgelse dette år. Derfor er der intet sammenligningsgrundlag det år. I 2011 er der noteret ti artikler med politiske kommentatorer. I Berlingskes artikler benyttes der i alt fire forskellige politiske kommentatorer fordelt på fire artikler. To af kommentatorerne optræder to gange. Af Politikens i alt fem forskellige kommentatorer benyttes én enkelt to gange, mens de tre kommentatorer på Ekstra Bladet alle optræder én gang. Af de benyttede kommentatorer bliver tre af de i alt otte brugt af to aviser. Der er således opbakning til hypotesen om, at aviserne ikke benytter én bestemt kommentator som kilde i nyhedsdækningen.

I tv optræder de politiske kommentatorer første gang allerede ved valget i 1998. På DR er der tale om et enkelt indslag, mens TV2 benytter to kommentatorer i i alt tre indslag, hvorfor en enkelt (Ralf Pittelkow) således optræder to gange. I 2000 er han den eneste kommentator i de analyserede indslag.

I 2010 er Ask Rostrup den eneste kommentator på DR, hvor han bliver brugt to gange. På TV2 optræder to forskellige kilder hver én gang. Året efter bliver Ask Rostrup igen benyttet to gange på DR, mens en politisk analytiker og en journalist optræder hver én gang. På TV2 bliver Henrik Qvortrup, der også blev brugt i 2010, benyttet to gange, mens Hans Engell optræder én gang. Dertil analyserer to journalister, der er igennem live, også på valgkampen.

Der kan desuden spores en interessant forskel mellem avisernes og tv's brug af politiske kommentatorer. Når det gælder nyhedsartikler og indslag, anvendes kommentatorerne langt hyppigere i tv end i aviserne. Her er dog ikke medtaget de analyser, som er skrevet af kommentatorer, da de er opgjort i en selvstændig kategori i figur 9. I de i alt 791 nyhedsartikler om dansk politik optræder der blot politiske kommentatorer i lidt over én procent. For tv's vedkommende er andelen seks procent af de 256 indslag.

Det er ligeledes interessant, at tv modsat aviserne ikke deles om kommentatorerne. Tv har dermed deres egen ”huskommentator”, hvilket vil sige en person, som måske bruges af aviserne, men ikke af den konkurrerende tv-kanal. Hypotese 4 kan således bekræftes.

Modsat tv-kanalerne har aviserne som beskrevet ikke én bestemt kommentator som kilde i nyhedsartiklerne. På baggrund af dette resultat er det interessant at undersøge, hvorvidt aviserne også i deres politiske analyser benytter flere kommentatorer, eller om der her er tale om ”huskommentatorer”?

Min optælling viser en meget markant forskel på avisernes brug af kommentatorer i nyhedsartiklerne og de politiske analyser.

I 2010 er de to analyser i Berlingske begge skrevet af politiske kommentator Thomas Larsen. I Politiken er de fem analyser fordelt mellem redaktionschefen og den politiske redaktør, mens de to artikler i Ekstra Bladet er fordelt mellem den politiske kommentator og den politiske redaktør. Der er dermed en klar tendens at spore i retning af få og faste kommentatorer.

I 2011 er tendensen helt entydig. Alle Berlingskes analyser er skrevet af politisk kommentator Thomas Larsen, heraf to den samme dag! I Politiken har politisk redaktør Mette Østergaard skrevet fire analyser, og i Ekstra Bladet deler politisk kommentator Hans Engell og tidligere chefredaktør Bent Falbert de otte analyser imellem sig. Fordelingen er således helt klar. Hans Engell fungerer som egentlig politisk kommentator i analysen kaldet ”Bag facaden”, mens Bent Falbert analyser politikernes optræden i tv. Hver af de tre aviser har således én ”huskommentator”, mens Bent Falbert supplerer Hans Engell i Ekstra Bladet.

Som beskrevet i mit svar på den fjerde hypotese, anvender aviserne mange forskellige kommentatorer som kilder i nyhedsartiklerne. I den forbindelse er det værd at bemærke, at de tre ”huskommentatorer” fra hver af tre aviser netop ikke bliver brugt i nyhedsartikler. Med en enkelt undtagelse, Hans Engell i Politiken, bruges Thomas Larsen, Mette Østergaard og Hans Engell enten slet ikke som kilder i nyhedsartikler eller også kun af deres egen avis. Det kan derfor udledes, at tv-kanalernes brug af ”huskommentatorer” er et lige så udbredt fænomen, når det gælder politiske analyser i aviserne.

Hypotese V: *De politiske kommentatorer har arbejdet med politisk journalistik i praksis, men har ikke erfaring med forskningsbaseret arbejde fra den videnskabelige verden.*

Svaret bygger på en gennemgang af de benyttede politiske kommentatorers fortid.

Tabel 2: Erhvervs erfaring for de politiske kommentatorer (egen fremstilling).

	Navn	Erhvervs erfaring
1	Henning Olsson	Journalist på Christiansborg
2	Hans Larsen	Journalist på Christiansborg
3	Thomas Larsen	Journalist på Christiansborg
4	Ask Rostrup	Journalist på Christiansborg
5	Jens Ringberg	Journalist på Christiansborg
6	Helle Ib	Journalist på Christiansborg
7	Troels Mylenberg	Journalist på Christiansborg
8	Erik Meier Carlsen	Journalist på Christiansborg
9	Henrik Qvortrup	Journalist på Christiansborg - rådgiver for Anders Fogh Rasmussen
10	Niels Krause-Kjær	Journalist på Christiansborg - pressechef for De Konservative
11	Søs Marie Serup	Rådgiver for Lars Løkke Rasmussen
12	Rasmus Jønsson	Rådgiver for Ny Alliance
13	Peter Mogensen	Rådgiver for Poul Nyrup Rasmussen
14	Ralf Pittelkow	Rådgiver for Poul Nyrup Rasmussen
15	Peter Goll	Rådgiver for SF
16	Hans Engell	Pressemedarbejder for De Konservative, minister og chefredaktør

Som det fremgår af tabel 2 har alle de kommentatorer, der optræder i min undersøgelse, erfaring med arbejdet på Christiansborg på forskellige måder. Hypotese V kan således bekræftes til fulde. 10 af de 16 kommentatorer har praktisk erfaring som journalister på Christiansborg. For de to vedkommende endda også som rådgiver for statsministeren og et parti. Fem af de sidste seks kommentatorer har arbejdet som rådgivere for partier og politikere, mens den sidste både har været pressemedarbejder for et parti, en minister og til sidst ansat som chefredaktør.

Derimod har ingen af kommentatorerne ekspertise i kraft af forskning inden for videnskabelige områder.

Det kan således konstateres, at aviserne og tv som forventet i allerhøjeste grad benytter eksperter, der har praktisk erfaring med politisk journalistik, hvad enten det er som politisk reporter eller som rådgiver for politikere eller partier. De benyttede videnskabelige eksperter er derimod ikke en del af kommentatorfeltet, men udelukkende en del af det korps af eksperter, der primært udtaler sig om det specifikke, politiske indhold.

5. Sammenfatning og diskussion

Formålet med dette afsnit er at fremdrage de væsentligste pointer i undersøgelsen og komme med en række mulige forklaringer på udviklingen. Jeg vil desuden diskutere mine observationer og forsøge at placere dem i en større mediekontekst.

På baggrund af de beskrevne resultater kan jeg grundlæggende fastslå, at mine hypoteser i vid udstrækning holder stik, dog med et forbehold i forhold til hypotese I. Her kan det konstateres, at historier med fokus på politisk indhold kun i nogen grad har måttet vige pladsen til fordel for mere proces- og personjournalistik, dog med markante forskelle mellem aviser og tv samt år med valg og år uden valg.

Mere procesfokus og mindre indhold under valgkampe

Det er først og fremmest påfaldende, hvorledes mediernes fokus på politisk indhold er stærkt faldende under valgkampe i forhold til perioder uden valg, som det er beskrevet under min første hypotese. Omvendt stiger interessen for proceshistorier under valgkampe. Samme resultater er Binderkrantz & Green-Pedersen (2009) nået frem til i en undersøgelse, der dog udelukkende analyserede radioindslag i den danske mediedækning. Spørgsmålet er, hvorfor færre end seks ud ti historier har politisk indhold under valgkampe, mens andelen stiger til otte ud af ti under perioder uden valg?

Først og fremmest er det værd at notere sig, hvad et valg i sidste ende handler om: Nemlig at komme til magten for at føre en given politik. For den enkelte politiker sker det ved at opnå et tilstrækkeligt højt stemmetal, og for den samlede koalition af partier, der ønsker at danne regering, sker det ved at opnå 90 mandater. Under valgkampe nærmer afgørelsen på mandatfordelingen sig, og det forekommer derfor naturligt, at medierne har særligt fokus på, hvilke partier der kan og vil samarbejde efter et valg. Ikke mindst i Danmark, hvor Folketinget består af mange partier, samtidig med det faktum at der kræves 90 mandater for at sikre et flertal. Derfor er diskussionen om alliancer og mulige flertal en nødvendighed og yderst relevant for, hvilken politik der kan føres fremadrettet og kan tolkes som en mulig årsag til, at processer fylder så meget under valgkampe.

Ud fra et demokratisk synspunkt kan det desuden indvendes, at vælgerne ikke kun har krav på at vide, hvad politikerne vil, men også om de med deres kryds indirekte støtter den ene eller anden fløj og dermed en bestemt person som statsminister.

Betydningen af, at partierne skal samle 90 mandater, illustreres således af den diskussion om løftebrud, der fulgte, i tiden efter at Socialdemokraterne, SF og De Radikale i efteråret 2011 havde dannet regering og blev beskyldt for at løbe fra valgløfterne. I den forbindelse sagde statsminister Helle Thorning-Schmidt (S):

”S-SF har ikke kunne få alle ønsker opfyldt, fordi vi ikke opnåede et flertal i Folketinget. Men vælgerne ønskede det sådan. Vælgerne sammensatte et Folketing med en S-R-SF mindretalsregering. Det betyder, at vi skal finde et flertal. Hver dag. Hver gang. Er det en styrke eller en svaghed? Jo, det havde været lettere med 90 mandater.”⁶

Udover den ovennævnte årsagsforklaring, vil jeg fremhæve et par andre mulige forklaringer på årsagen til den store forskel på mediernes fokus i valgkampe og øvrige perioder.

Jeg har dokumenteret, at det samlede antal artikler og indslag stiger markant under valgkampe. Denne stigning må også formodes at gøre sig gældende i det stigende antal medier, der er kommet til gennem de senere år, eksempelvis TV2 News, DR Update samt mange internetmedier. Det medfører en valgkamp med særdeles hård konkurrence de mange medier imellem og konstante krav til at finde nye historier. Her er det lettere og hurtigere for en journalist at lave en historie, der ikke undersøger mulige konsekvenser af en politisk udmelding, men i stedet fokuserer på, hvilke partier der har flertal i en ny måling. En sådan historie kræver ikke dybdegående kendskab til eksempelvis et partis uddannelsespolitik, men kræver blot et opkald til de politiske ordførere for en kommentar til målingen og eventuelt en ekspert (Elmelund-Præstekær & Hopmann, 2008: 116). Jeg har i teori afsnittet om de politiske kommentatorer beskrevet, at både denne eksperttype og videnskabelige eksperter er lettilgængelige og desuden findes i et så stort antal, at det er muligt at få en kommentar til alle tænkelige emner.

Den stigende professionalisering af både partier og medier er også relevant i forhold til udviklingen af mere procesjournalistik under valgkampe. Fokusgrupper og målinger er således blevet en stor del af partiapparaterne, der nøje undersøger geografiske områder for, hvor der kan hentes stemmer, mens ideologiske spørgsmål træder i baggrunden. Dermed er der sket et skifte fra fokus på politiske holdninger til fokus på strategier hos partierne. Dette skifte påvirker den samlede politiske dækning

⁶ Tale ved Socialdemokraternes kongres i Aarhus, 5. november 2011.

(Binderkrantz & Green-Pedersen, 2009: 181). Også danske mediers forholdsvis kritiske tilgang til kilderne og selvopfattelse kan spille ind på andelen af historier med politisk indhold. De efterhånden store, professionelle presseorganisationer i alle partier er i konstant beredskab, især under valgkampe. Det er således forventeligt, at medierne får et stort antal henvendelser med idéer til historier fra pressemedarbejderne i partierne. Journalisterne ønsker ikke at lade sig styre ved at gå med på kandidaternes præmisser. I stedet tilsiger den journalistiske selvopfattelse, at medierne kan fremstå kritiske ved at beskrive politikernes motiver, strategier og interne konflikter over for vælgerne i stedet for at videreformidle deres synspunkter (Bro & Lund, 2008: 34).

En anden forklaring kan være, at historier med politisk substans ikke altid indeholder nok nyt. Patterson betegner politisk substans som mere statisk end strategier. Han anfører, at det kun har nyhedsværdi første gang, en kandidat tager stilling til en politisk dagsorden:

"...further statements on the same issue become progressively less newsworthy."
(1993: 61)

Derimod rummer proceshistorier om kandidaternes forsøg på at positionere sig i forhold til at vinde stemmer elementer af udvikling og giver friske nyheder (Lassen & Ishøj, 2006: 38). Modsat er indholdshistorier om en kandidats holdning til eksempelvis uddannelsespolitik ikke i konstant forandring.

TV fokuserer markant mere på processer end aviserne under valgkampe

Som beskrevet under min første hypotese fylder det politiske indhold betydeligt mindre i nyhedsudsendelserne på DR og TV2 i forhold til avisernes fokus under valgkampe. I stedet fokuserer tv-kanalerne i høj grad på processer. Ekstra Bladet trækker den samlede andel af indholdshistorier i aviserne ned. Alligevel er forskellen markant.

Forskellen mellem aviserne og tv's politiske dækning er relativt udforsket, og mulige forklaringer har derfor ikke bred forskningsmæssig dokumentation. Dog har Bro et al. (2005: 12-13) i deres undersøgelse af valget i 2005 konstateret et tilsvarende procesfokus i tv i forhold til avisernes dækning. Undersøgelsen er særdeles omfattende, men dækker kun et enkelt valg og giver dermed ingen mulighed for at konstatere en eventuel udvikling. Også Albæk et al. (2009) beskriver kort forskellene mellem aviser og tv's brug af kommentatorer.

Kleinnijenhuis (1991) pointerer, at den lavere uddannede del af befolkningen tilegner sig mere viden om politiske spørgsmål ved at følge den politiske dækning i tv end ved at følge avisernes dækning. Samtidig når nyhedsudsendelser i tv ud til et større og noget bredere publikum end de største, landsdækkende dagblade såsom Berlingske, Politiken og Jyllands-Posten, der læses generelt af mere købestærke personer. Det tilsiger, at tv forsøger at ramme en bredere målgruppe og dermed øger fokus på de mere letfordøjelige historier om processer og personer i stedet for de mere komplicerede samfundsemner.

Jeg har i mit undersøgelsesafsnit under den fjerde hypotese påvist, at de politiske kommentatorer optræder forholdsmæssigt oftere i tv end i avisernes nyhedsartikler. Samtidig har jeg beskrevet, at kommentatorerne i højere grad end videnskabelige eksperter kommenterer på politiske processer. Det tilsiger en høj andel af proceshistorier i tv med en politisk kommentator som kilde. Én forklaring på denne udvikling kan være de dramaturgiske fordele, der er ved at benytte kommentatoren i tv (Albæk et al., 2009: 95). Modsat aviserne kan tv-mediet lave live-interviews med kommentatoren fra Christiansborg og på den måde skabe en virkelighedsnær ramme om historien. Dialogen med interviewerens giver en særlig interaktion og dynamik, som det skrevne medie ikke er i stand til. De såkaldte ”huskommentatorer”, som jeg har redegjort for tidligere i afhandlingen, kan samtidig fungere som et redskab for tv-kanalen i dets brand og opsætning af valgkampsdækningen ved at være den dagligt tilbagevendende analytiker. Samme fænomen kendes fra eksempelvis store sportsbegivenheder, hvor tidligere topspillere dagligt optræder som ekspertkilde i studiet.

Kommentatorer med journalistisk erfaring fylder mere og fokuserer på proces

Hypoteserne 2 til 5 omkring de politiske kommentatorer og deres rolle i den politiske dækning bliver bakket op af mine undersøgelser. Der er kommet flere kommentatorer, de har alle praktisk erfaring som reportere på Christiansborg og kun omkring en tredjedel af de historier, hvori de optræder, har fokus på politisk indhold. Især de politiske analyser i aviserne har fokus på processer.

I første del af dette afsnit har jeg redegjort for den generelle udvikling inden for procesjournalistik. Jeg vil derfor i dette delafsnit udelukkende fremkomme med mulige forklaringer på procesjournalistik i forhold til politiske kommentatorer.

Den stigende brug af politiske kommentatorer både i nyhedsdækningen og i analyser i aviser kan blandt andet forklares med solokriteriet (Willig, 2006) samt den medialisering af politik, som jeg har gjort rede for i teoriafsnittet.

Udbuddet af elektroniske medier er steget betragteligt de senere år og har skærpet konkurrencen om at give læserne/seerne noget, de ikke får andre steder. Ved at benytte sin "egen" politiske kommentator, der kombinerer et praktisk kendskab til politik med kendskab til journalistik, kan mediet sikre sig eksklusivitet over historien. Med en baggrund som politisk journalist har vedkommende indblik i de journalistiske kriterier, der udgør en god historie. Samtidig er han ikke, modsat de videnskabelige eksperter, bundet af snævre fagområder. En kommentator benytter sig i høj grad af sine praktiske erfaringer, hvilket giver ham mulighed for at udtale sig om alle tænkelige emner. Det sikrer fleksibilitet i forhold til mediets vinkling, som dermed kan adskille sig fra de øvrige historier i nyhedsbilledet (Bro & Lund, 2008). Der er ligeledes tale om en solohistorie, der er unik og således sikrer eksklusivitet for mediet (Willig, 2006).

Samtidig omgiver politikerne og partierne sig i stigende grad med presserådgivere og kommunikationseksperter. Journalisterne er blevet mere kritiske over for magthaverne end tidligere og ser det som deres opgave at komme bagom rådgivernes spin og give borgerne et indblik i strategier, der konstant foregår. Her er samarbejdet med de politiske kommentatorer oplagt, da de har deres daglige gang på Christiansborg og således oplever derfor det politiske spil på første hånd. Det gør dem særdeles velegnede til især at optræde i historier, der har fokus på politiske strategier og magtkampe og kan være en årsag til, at denne kildetype i høj grad kobles sammen med proceshistorier.

Dette er også tilfældet med de politiske analyser i aviserne, hvor flere end seks ud af ti omhandler processer. Formålet med analyserne er at komme bag facaden og forklare, hvad der er hensigten med politikernes ageren (Hopmann & Strömbäck, 2010: 944). Politisk kommentator Hans Engells analyser i Ekstra Bladet kaldes ligefrem "Bag facaden". Når analyserne drejer sig om det, der sker bag facaden, er det oplagt, at en stor del af historierne har fokus på processer og strategier frem for indhold. Min undersøgelse viser desuden, at aviserne har én fast kommentator tilknyttet, som er med til tegne avisen udadtil i stil med tv's "huskommentatorer". Heri ligger potentialet for mediet i en stadig hårdere konkurrence med mange andre skrevne og især elektroniske medier. De politiske kommentatorer fungerer dermed som et

redskab, der fleksibelt og leveringssikkert kan anvendes på egne platforme. Såfremt ”huskommentatorerne” medvirker i andre medier udgør de tilmed en reklameværdi, både for dem selv og det medie, de er tilknyttet (Bro & Lund, 2008: 31).

Min undersøgelse viser desuden, at fremvæksten af politiske kommentatorer ikke er sket på bekostning af eksperter med forskningsbaseret viden. Denne ekspertkategori optræder også i en stadig større andel af historier, men udtaler sig primært i historier med fokus på indhold. Samme resultat er Albæk et al. (2009: 98) kommet frem til. Det skyldes formentligt, at de videnskabelige eksperter besidder en stor teoretisk viden, men ingen praktisk erfaring med det politiske spil og samspillet med medierne. Samtidig har disse forskere deres kompetencer inden for et relativt lille felt, hvilket gør dem mindre fleksible i forhold til mediernes ønske om alsidighed.

Alt i alt er langt de fleste forskere derfor velegnede til mere faktuelle, politiske spørgsmål, mens kommentatorerne besidder specielle kompetencer inden for fortolkning og analyse af det politiske spil.

Er proces- og personfokus undergravende for demokratiet?

Litteraturen inden for medieforskningen fokuserer hovedsageligt på de negative aspekter ved mediernes stigende brug af ”game frame” (eksempelvis De Vreese & Semetko, 2002). For megen mediefokus på proces, personer og partier er ødelæggende for den demokratiske debat og borgernes opfattelse af politik og kan ligefrem være undergravende for demokratiet (Elmelund-Præstekær & Hopmann, 2008: 96-97). Rhee (1997: 30-31) pointerer desuden, at medierne ved at fokusere på personer frem for indhold ikke bidrager til at ”uddanne” borgerne som politisk bevidste vælgere. Selvom min undersøgelse ikke entydigt viser en generel udvikling i retning af mere proces og mindre indhold, er der en tendens i denne retning. Samtidig er udviklingen meget markant i valgkampe. Det er derfor relevant at diskutere perspektiverne i denne udvikling.

Kritikerne mener, at valget nærmest drukner i snak om processer i stedet for at tale om det politiske indhold. Det er naturligvis en subjektiv vurdering, hvornår fokus på et bestemt område er for meget, men det er værd at notere sig, at knap seks ud ti artikler og indslag under de undersøgte valgkampe i 1987, 1998 og 2011 handlede om det politiske indhold. En stor del af alle historier handler således om, hvad politikerne mener, og ikke hvorfor de mener, som de gør. Dertil kommer de tv-udsendelser udover nyhedsdækningen, hvor partilederne eksempelvis i et længere interview

redegør for deres politik. Det er desuden et faktum, at den politiske dækning intensiveres under valgkampe. Således er der i min undersøgelse kodet næsten dobbelt så mange historier under valgkampen i 2011 i forhold til 2010, hvor der ikke var valg. Det på trods af, at datamaterialet bestod af otte dage i 2010 mod seks i 2011. Så selvom andelen af historier med fokus på indhold er noget lavere i 2011 i forhold til året før, er det faktiske antal af historier noget højere i 2011 i forhold til 2010. Påstanden om mediernes manglende interesse for politisk substans under valgkampe synes derfor noget overdrevet. Interessen er blot mindre end i perioder uden valg.

I den forbindelse er det relevant at inddrage både den anden og tredje frame i min undersøgelse, nemlig fokus på henholdsvis proces samt personer og partier. Min undersøgelse viser, at andelen af disse historier placerer sig nogenlunde ens over alle årene med undtagelse af procesrammen, der viser store udsving mellem valg og ikke-valgperioder. Samlet set udgør disse frames i gennemsnit hver femte af alle historier.

I forhold til fokus på personer og partier, herunder især konflikter, kan det indvendes, om ikke det kan være givtigt for debatten at få opstillet forskellene mellem eksempelvis politikerne og partierne i en tid, hvor partierne bliver beskyldt for at minde for meget om hinanden (Elmelund-Præstekær & Hopmann, 2008: 97)?

Målinger viser, at hundredetusinder af vælgere ved hvert folketingsvalg er i tvivl om, hvor de skal sætte deres kryds. Når de to største partier, Socialdemokraterne og Venstre, begge beskyldes for at have nærmet sig den politiske midte, er det nødvendigt for de mange potentielle vælgere at få afklaret, hvad der adskiller partierne. Derfor må medierne også give plads til konflikthistorier og lade politikerne udsætte hinanden for kritik, således vælgerne lettere kan se de politiske nuancer. Deciderede skænderier mellem politikerne imellem kan ofte forekomme intetsigende og måske endda medvirke til politikerlede. Omvendt kan det være givende for den demokratiske debat, at politikerne forsøger at kaste lys over negative aspekter ved modpartens politik, således at vedkommende udfordres på sin viden og argumenter. Politologen John Geer (2006) konkluderer i en stor analyse af amerikansk valgretorik, at politikernes negative fokus på modpartens argumenter er med til at skærpe vedkommendes dokumentation, således at fakta er i orden.

Under den tredje frame hører, udover historier om interne uenigheder og konflikter mellem personer og/eller partier, ligeledes de såkaldte personsager og øvrige sager, der ikke har direkte fokus på politisk indhold. Selvom min undersøgelse ikke viser en

stigning i andelen af disse historier, udgør de stadig omkring hver tiende af alle historier og kan derfor siges at udgøre en rimelig del af mediebildet.

Fra mit datamateriale har jeg fundet tre eksempler, der er med til at udfordre eksempelvis Rhees kritik af mediernes fokus på personer i stedet for den førte politik. Rhee anfører blandt andet, at dette personfokus ikke gør borgerne klogere og bedre i stand til at træffe et kvalificeret politisk valg (Rhee, 1997: 30-31).

De tre sager, jeg har valgt, er Tamilsagen (1989), sagen om Mette Frederiksen (S), der satte sin datter i privatskole trods tidligere kritik af forældre, som gør det samme (2010), og Helle Thorning-Schmidts skattesag (2010).

Alle sager har fokus på politikernes troværdighed og har trukket store overskifter. Uden at gå nærmere ind i substansen i de enkelte sager, handler den første sag om, hvorvidt politikere bevidst holdt oplysninger tilbage for offentligheden, mens de to sidste sager handler om afstanden mellem, hvad politikerne siger og gør. Nielsen & Høgenhaven (2010) pointerer, at vælgerne i høj grad stemmer med følelserne. Ikke mindst for de vælgere, der kan have svært ved at forholde sig til de mere komplicerede samfundsspørgsmål, der diskuteres blandt politikerne, er ovenstående troværdighedssager relevante. I det lys synes det oplagt, at medierne ikke kun beskæftiger sig med den fremlagte politik, men også giver plads til historier, der har fokus på politikernes troværdighed.

Nebril (2010: 17) pointerer hertil, at de blødere historier med fokus på personer, hvad enten der er tale om negative eller positive historier, kan have en positiv effekt på især mindre politisk engagerede personers involvering og interesse for politik. Set i det lys kan personfokus i medierne i nogen grad have en positiv betydning for deltagelsen i demokratiet.

Ud fra et normativt synspunkt ville det måske være ønskeligt med et udbredt fokus på politisk indhold, således vælgerne udelukkende satte deres kryds ud fra holdninger til kandidaternes politik. Virkeligheden er blot en anden, og den må medierne og politikerne forholde sig til. Ligeså må kritikerne af mediernes fokus acceptere, at en stor del af vælgerne ikke har den store interesse for politik og samfundsforhold. For de mindre politisk interesserede er det lettere at forholde sig til en person end mere kompliceret politisk indhold.

Er politiske kommentatorer udelukkende af det onde for den politiske kultur?

Min undersøgelse viser, at de politiske kommentatorer de senere år har indtaget en markant rolle i nyhedsformidlingen i både aviser og tv.

De politiske kommentatorer er således, som også beskrevet i indledningen, udsat for en del opmærksomhed. Kritikken går på, at de fylder for meget og bare taler uden at have reel viden om tingene. At de fylder meget, bekræftes af min undersøgelse. Figur 9 under min tredje hypotese viser, at de politiske kommentatorer i mere end tre ud af fire tilfælde optræder i historier, der ikke har fokus på politisk indhold. Ligeså har kun knap hver syvende politiske analyse i aviserne fokus på indholdet af den fremlagte politik. Der foreligger således dokumentation for, at de politiske kommentatorer bidrager til en politisk kultur, hvor der i høj grad fokuseres på strategier, spin, personer og politikernes optræden. En udvikling, der kritiseres af både politikere og medieeksperter. Men det er også værd at bemærke, at tilstedeværelsen af en politisk kommentator ikke nødvendigvis betyder, at alt drukner i strategier og processer.

Et eksempel fra 2010 bevidner, at politiske kommentatorer som en forholdsvis ny type af ekspertkilde kan være til at give historier med primært fokus på politisk indhold et større perspektiv.

Indslaget er fra DR den 6. oktober 2010 og handler om, at daværende statsminister Lars Løkke Rasmussen og udenrigsminister Lene Espersen svarer på en række kritiske spørgsmål i Folketinget omkring overbetaling af privathospitaler. Indslaget er kodet som politisk indhold (frame nummer 1), da hovedfokus er på konsekvenserne af overbetalingen. I indslaget vurderer en professor i sundhedsøkonomi de faktuelle forhold om omfanget af overbetalingen, mens politisk redaktør Ask Rostrup analyserer de politiske konsekvenser for ministrene. Ved hjælp af sit kendskab til det politiske spil og formentlig også sit kildenetværk på Christiansborg, der kan give ham vigtige baggrundsinformationer i sagen, oversætter han dagens begivenheder til seerne og giver historien politisk perspektiv.

Han udtaler eksempelvis, at *"Dansk Folkeparti holder Lene Espersens skæbne i hænderne."*

Dermed formidler kommentatoren magtspillet på Christiansborg for seerne. I indslaget vurderer Ask Rostrup ligeledes politikernes optræden under debatten og beskriver eksempelvis, at Lars Løkke Rasmussen er i *"kampform"*. Hans vurderinger er således i nogen grad views, hvilket vil sige værdivurderinger i form af normative udsagn som beskrevet af Bro & Lund (2008).

Historien er samlet set et sigende eksempel på, at politiske kommentatorer kan overskride faglige grænser, kaldet transgression, da deres analyser ikke bygger på teoretiske modeller, men snarere deres erfaring og indsigt i politiske forhold. Disse egenskaber, som de videnskabelige eksperterne ikke besidder, er med til at give seerne et indblik i det politiske spil, som de færreste kender til (Bro i Ugebrevet A4, 2007: 19). Dermed får historien et større perspektiv i forhold til sagens mulige politiske konsekvenser. Omvendt kan det indvendes, at der er tale om en form for gætværk, da kun nogle enkelte politikere kender Lene Espersens skæbne fra førnævnte eksempel, og kommentatorens vurderinger således er rent subjektive betragtninger. Alligevel er han den neutrale kilde, der ud fra de tidligere nævnte egenskaber har den største indsigt i sagen og dermed i stand til at give den et større politisk perspektiv.

Er kritisk sans forbeholdt medierne?

Jeg har tidligere i afhandlingen redegjort for medialiseringen af politik, der betyder, at politikerne i stigende grad tilpasser sig mediernes dagsorden. Denne udvikling er interessant i et fremadrettet perspektiv i forhold til diskussionen om, hvorvidt medierne fokuserer for meget på processer og personer og for lidt på indhold.

Her er det afslutningsvis relevant at diskutere, hvem der bærer skylden for denne udvikling, og hvordan den i så fald kan ændres, når der åbenbart er enighed om, at medierne bør fokusere mere på indhold.

Jeg vil her argumentere for, at ansvaret for udviklingen ikke alene kan placeres hos medierne, eftersom der er flere aktører i mediernes dækning end journalisterne selv. Vælgernes præferencer og politikerne bidrager også til dækningen af politik som et spil og fokuseringen på personer. Binderkrantz & Green-Pedersen pointerer, at denne fokusering ikke kunne finde sted uden hjælp fra politikerne:

"Thus, even if the news media would like to portray politics as a game, they are crucially dependent on game-like behavior from political actors." (2009: 182)

Hvis medierne vil fremstille politik ud fra "game frame" og fokusere på personer og strategier, er de således afhængige af en sådan adfærd fra politikerne. Sagen er, at politikerne er bange for at sige nej til at gå med på mediernes præmisser og dermed overlade pladsen og opmærksomheden til en konkurrent. En politiker kan have et velment ønske at diskutere vigtige økonomiske spørgsmål i Deadline på DR2.

Sådanne udsendelser har blot ikke den samme interesse som et underholdningsprogram. Derfor må politikerne tage imod den medietid, de kan få.

Forhenværende politisk ordfører for Venstre Jens Rohde, der deltog i talentkonkurrencen "Showtime" på DR i 2005, beskriver underholdningsprogrammer som et "udstillingsvindue" i en artikel i Information den 24. september 2010:

"Det, der ikke bliver kommunikeret, eksisterer jo ikke i den politiske verden. Og hvis du som politiker ikke kommunikerer, så eksisterer du heller ikke, og så bliver du heller ikke valgt. Det kan godt være, at vi, der beskæftiger os med samfundsforhold, tror, at folk ved, hvem man er, men det gør de ikke nødvendigvis i de bredere lag, for de har ikke noget forhold til dig. Det er bare nemmere at komme af med sine dumme flyers ude på gaden, hvis du er kendt."

De senere år er der sket en markant oprustning såvel blandt partierne i deres kommunikation som hos medierne i deres analyser af politik og motiverne bag enhver handling. Det er svært at udpege, hvem der tog det første skridt, men faktum er, at såfremt strategier og spin er en betydelig del af dagligdagen på Christiansborg, er det mediernes opgave at afdække det. Politikerne, partierne og ministerierne har selv ansat en mindre hær af rådgivere og kommunikationseksperter, der har til opgave at tegne et så positivt billede af politikerne og partierne som muligt. Også selvom virkeligheden af og til er en anden. Det må medierne forholde sig til. Omvendt bør medierne tænke over, at de er med til at skabe politikerlede ved at give offentligheden indtryk af, at politikerne udelukkende handler ud fra parti- eller personstrategiske hensyn. Hverken politikere eller borgere er tjent med, at alt tolkes som spin. Det kunne tænkes, at der også fandtes politikere, der handler ud fra, hvad der tjener nationen bedst.

Der er, som jeg har beskrevet i afhandlingens indledning, bred kritik af mediernes fokusering på proces og personer. Set i det lys burde medierne tage kritikken til sig og ændre fokus. Der forekommer dog at være et dilemma for medierne, for der er ikke nødvendigvis sammenhæng mellem, hvad vælgerne siger, at medierne burde fokusere på, og det, vælgerne faktisk ønsker. Eksempelvis var én af de mest læste historier på bt.dk i 2011, at daværende forsvarsminister Søren Gade havde tabt 25 kilo på seks måneder (Fagbladet Journalisten, 2011: 24). Og et tilfældigt program af Jersild Live,

der analyserede ugens politiske begivenheder med fokus på strategier, tiltrak 533.000 seere.⁷ Spørgsmålet er, om ikke medierne blot giver vælgerne det, de efterspørger.

Det er desuden et faktum, at aviserne og tv lever af læsere og seere og derfor er nødt til at fange vælgerens opmærksomhed. Ved at fremstille en valgkamp som et hestevæddeløb mellem to personer, giver det et konkurrence- og spændingsmoment dag for dag og medvirker til et fokus, som kan tiltrække flere læsere og seere, der ellers ikke interesserer sig for politik (Strömbäck, 2008: 238). Politikerne må derfor affinde sig med, at konflikter, strategier og personer er interessante.

Kritisk sans er ikke forbeholdt journalister. Hvis politikerne vil have mere politisk indhold i journalistikken, må de se kritisk på deres egen rolle. Pilen peger tilbage på politikerne selv. I undersøgelsen *"Politisk kommunikationskultur i Europa"* fra 2010 svarer 91 procent af de adspurgte danske journalister, politikere og pressemedarbejdere, at de betragter læk til pressen som en god måde at sætte dagsordenen på (Politiken, 13. september, 2011). 81 procent mener dertil, at det er effektivt at sælge sine budskaber til journalisterne ved at vinkle på konflikt og drama. Ifølge undersøgelsen ligger danske politikere i top blandt de ni lande i datamaterialet, når det gælder om at lege med på mediernes præmisser.

Det placerer også en del af ansvaret hos politikerne. Så længe, at de gerne kommenterer på meningsmålinger, der er præget af en vis usikkerhed, eller bidrager med kritiske kommentarer om modstandere i sager, der ikke omhandler politik, er de selv med til at holde liv i historier med fokus på andet end det politiske indhold:

*"Politikerne accepterer de nye vilkår. Dels ved at stille op til positive proces- og personhistorier, når historierne handler om dem selv; dels ved at levere ammunition – åbent eller anonymt – når medierne fortæller negative proces- eller personhistorier om deres politiske modstandere."*⁸

Heldigvis, set ud fra kritikernes synspunkt, viser flere eksempler på personsager fra de seneste år, at der måske er ved at danne sig en modvilje mod mediernes fokus. Hvis formiddagsaviser bryder de gældende normer for privatlivets fred, kan der således konstateres et sammenhold mellem politikerne på tværs af partiskel. I disse

⁷ <http://mediawatch.dk/artikel/jersild-live-lukkes-ned>

⁸ Citat fra ph.d.-stipendiat Heidi Jønch-Clausen, Djøfbladet, nr 4, 24. februar 2012.

Afhandlingen har titlen "Den redigerede politiker- En retorisk analyse af politikere i valgreportager 2007 og 2011", men er endnu ikke færdig. Den forventes udgivet i maj 2012.

tilfælde afholder politikerne sig fra at kommentere på sagen (Van Dalen & Skovsgaard, 2011: 25).

Der er i det hele taget behov for, at politikerne tør sige fra over for mediernes påfund, og der er brug for den kritiske politiske journalistik, der forholder sig til politikernes holdninger og konsekvenserne heraf. Et eksempel er de faktatjek af politikernes udsagn, som både skrevne og elektroniske medier foretager.⁹

Jeg har i dette afsnit forsøgt at nuancere den kritik, som jeg beskrev i opgavens indledning med eksempler på de positive sider ved historier, der ikke nødvendigvis omhandler politisk indhold. Der skal dog ikke herske tvivl om, at det er medierne, der i sidste ende bestemmer indholdet af den politiske dækning og dermed, hvad der skal på dagsordenen. Dette ansvar forpligter naturligvis til at gøre befolkningen klogere på væsentlige samfundsrelevante emner og ikke forfalde til lette og hurtige løsninger.

Det kræver mod. Hverken medierne eller politikerne kan alene skabe en bedre politisk kultur. Politikerne skal have modet til at sige fra over for medierne, selvom det koster omtale. Samtidig skal mediechefer turde at stille højere og være ambitiøse på befolkningens vegne og bidrage til at skabe en politisk kultur, hvor det afgørende er, hvad politikerne mener, og ikke, hvorfor de mener, som de gør.

⁹ <http://journalisten.dk/node/20044>

6. Metodekritik og generaliserbarhed

I al forskning er det vigtigt at forholde sig kritisk til eget materiale og have eventuelle svagheder for øje. Det skyldes, at formålet med al samfunds- og medievidenskab er at nå udover det specifikke og op på et mere generelt niveau, hvor den videnskabelige metode i høj grad kan bruges af andre til at undersøge endnu ikke-undersøgte emner. Det er også formålet med denne afhandling. Som beskrevet i indledningen er forskningen inden for denne afhandlings emne forholdsvis begrænset. Det understreger blot behovet for, at min metode har en høj grad af generaliserbarhed, således at der fremover er mulighed for yderligere forskning på området.

En anden omstændighed, der har betydning for generaliserbarheden, er min undersøgelses repræsentativitet. I forhold til denne afhandling fordrer det en vurdering af, hvorvidt mine resultater og konklusioner udelukkende er sigende for de undersøgte mediers dækning, eller om resultaterne er udtryk for mere generelle tendenser inden for mediernes politiske dækning.

Her er blandt andet datamaterialets sammensætning og antallet af enheder afgørende. Som jeg argumenterede for i afsnit 3.1 under valg af medier, mener jeg, at det forholdsvist brede udsnit af landsdækkende aviser samt inddragelsen af begge nyhedskanaler gør undersøgelsen repræsentativ for øvrige danske nyhedsmedier. Antallet af kodede enheder er opgjort til 1324, hvilket må vurderes at være et solidt grundlag at foretage afhandlingens undersøgelse på.

Det er desuden vigtigt at være opmærksom på, hvorvidt fremgangsmetoden kan have indflydelse på undersøgelsens gentagelighed. Denne afhandling benytter en kvantitativ metode. Den kræver, at undersøgeren på forhånd laver et kodningssystem eller kategorier, som vedkommende forventer at finde i datamaterialet. Dette går forud for dataindsamlingen, og undersøgeren overfører derfor et forproduceret meningssystem til den tekst, der undersøges. Udvælgelsen og kategoriseringen har dermed subjektive træk, hvilket udfordrer opgavens gentagelighed (McQuail, 2005: 363-364). Fremgangsmåden, der baserer sig på en række opstillede frames, bør dog samlet set give gode muligheder for en gentagelse af undersøgelsen.

Anvendelsen af en indholdsanalyse med opstillede kategorier rummer altid en risiko for, at interessante observationer eller alternative tendenser overses. Omvendt er det nødvendigt at foretage nogle begrænsninger undervejs for at undgå at stå tilbage med et uoverskueligt materiale. I samme forbindelse har jeg i min kodning valgt at tildele

en artikel eller et indslag én frame, alt efter hvilken frame der var mest dominerende. Det valg blev truffet ud fra praktiske årsager, således optællingen efterfølgende ville være så overskuelig som mulig. Hvis én artikel eller et indslag var blevet tildelt flere frames, ville det efter min vurdering give et mindre entydigt svar på mine spørgsmål. Dette valg har betydet, at der ved gennemgangen af datamaterialet er fundet nogle artikler eller indslag, som hver især kunne frames på flere måder. Denne usikkerhed mener jeg dog i rimelig grad opvejes af datamaterialets betydelige omfang, der bør give et tilstrækkeligt brugbart billede af mediedækningen.

7. Konklusion og perspektivering

Denne afhandling har haft som overordnet formål at undersøge, hvordan mediernes fokus i den politiske dækning har udviklet sig fra slutningen af 1980'erne til 2011.

Der var grundlag for at forvente en markant stigning i antallet af historier med fokus på andet end det politiske indhold. En udvikling, jeg beskrev som bredt kritiseret af både medieeksperter, politikere og de danske vælgere.

På baggrund af min undersøgelse af både aviser og tv's dækning i valgkampe såvel som perioder uden valg, kan jeg konkludere, at historier med fokus på politisk indhold i nogen grad har måttet vige pladsen til fordel for mere proces- og personjournalistik. Der er således grundlag for at konkludere, at der er en generel tendens til mindre substans og mere procesfokus i medierne. I forbindelse med valgkampe er tendensen blot mere markant. Især i tv fylder proceshistorier forholdsvist meget. De politiske kommentatorer spiller en betydelig rolle i denne udvikling. Det kan således konkluderes, at kommentatorerne primært optræder i historier, der ikke har fokus på indhold, men som derimod omhandler især processer. Omvendt anvendes de videnskabelige eksperter hovedsageligt i historier med fokus på substans.

Den anvendte teori omkring medialisering af politik tilsagde et større fokus på processer og strategier i den politiske dækning og fungerede således som en baggrundsfortælling for den udvikling, jeg forventede at se. Disse forventning blev som nævnt bekræftet i betydeligt omfang. Den anvendte teori omkring framing medvirkede til at skabe klarhed over min indholdsanalyse i form af opstillingen seks frames. Dette bidrog til en systematisk kategorisering af mit datamateriale, således det var overskueligt og muligt at analysere nærmere efterfølgende.

Afslutningsvis er det relevant at spørge, hvordan den politiske dækning i Danmark vil udvikle sig i fremtiden. Den udvikling, der er påvist i denne afhandling, er i en vis grad inspireret af USA, hvor politiske kommentatorer og procesjournalistik i lang tid har været en væsentlig del af nyhedsdækningen. Journalistikken i Danmark og USA er i høj grad institutionaliseret på samme måde som i USA. Nyhedsdækningen i begge lande er skabt ud fra et bestemt sæt af normer og rutiner, der hersker i nyhedsinstitutionerne (Cook, 2005). Som på mange andre områder er danske mediers overordnede tilgang til journalistikken præget af den anglo-amerikanske tilgang. Et eksempel på inspirationen fra USA er begrebet ”præsidentvalgkamp”, der paradoksalt nok er et ofte benyttet ord i den danske mediedækning på trods af, at vi, modsat USA,

netop ikke har én magtfuld præsident, men derimod et parlament med en række partier og endnu flere opstillingsberettigede. Vores politiske system har således meget lidt til fælles med det amerikanske. Alligevel er påvirkningen af den amerikanske dækning stor. Der er således ikke grund til at formode, at den amerikansk inspirerede procesjournalistik vil blive mindre fremover.

Specifikt udvider denne afhandling den hidtidige viden om danske mediers politiske dækning i nyere tid samt forholdet mellem avisernes og tv's framing. Afhandlingen bidrager med ny viden omkring forholdet mellem medier og politik, men giver samtidig anledning til nye spørgsmål på området.

Denne afhandling beskriver, at mediernes fokus på processer stiger markant under valgkampe. I samme periode er aviserne desuden meget mere interesserede i det politiske indhold end tv. Disse konklusioner gælder for danske mediers politiske dækning. Som beskrevet i forrige afsnit mener jeg, at min fremgangsmåde giver muligheder for at gennemføre en lignende undersøgelse. Det kunne derfor være interessant for den videre medieforskning at beskæftige sig med udviklingen i andre lande såsom USA, Holland, Tyskland og England, der har en lang tradition for forskning inden for medier og politik, og som denne afhandling har benyttet som inspiration på en række områder.

Denne afhandling fokuserer på de politiske kommentatorers rolle i nyhedsdækningen og deres betydning for det stigende procesfokus. Kommentatorerne kendes først og fremmest fra amerikansk politik, hvor de gennem en årrække har spillet en væsentlig rolle i nyhedsdækningen. Det kunne således være relevant at undersøge, hvorvidt denne afhandlings konklusioner ligeledes kan konstateres i USA.

I forhold til de benyttede medier kunne det være relevant at inddrage internetmedier på grund af deres stadig større udbredelse og dermed større betydning for oplysningen af borgerne. Jeg har i denne afhandling påvist store forskelle på dækningen i aviserne i forhold til tv. I det lys kunne det være interessant at udforske, hvordan internetmedierne dækker dansk politik.

Endelig er der perspektiver for videre forskning i forhold til effekten af mediernes fokus. Det vil sige, hvorvidt eksempelvis de politiske kommentatorer har en positiv eller negativ indflydelse på vælgernes opfattelse af politik, og hvorvidt kommentatorerne bidrager til vælgernes generelle interesse for politik.

8. Litteraturliste

Albæk, Erik, Peter Munk Christiansen & Lise Togeby (2002): *Ekspertes i medierne*. Aarhus: Magtudredningen.

Albæk, Erik, Peter Munk Christiansen & Lise Togeby (2003): "Experts in the Mass Media: Researchers as sources in Danish Daily Newspapers, 1961-2001." *Journalism & Mass Communication Quarterly*, vol. 80, no. 4, p. 937-948.

Albæk, Erik, Christian Elmelund-Præstekær, David Nicolas Hopmann & Robert Klemmesen (2009): "Ekspertes i valgkamp. Proces eller indhold?" *Journalistica*, no. 1, p. 86-101.

Albæk, Erik, David Nicolas Hopmann & Claes de Vrees (2010): *Kunsten at holde balancen: Dækningen af folketingsvalgkampe i tv-nyhederne på DR1 og TV2 1994-2007*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.

Albæk, Erik, Christian Elmelund-Præstekær, David Nicolas Hopmann & Robert Klemmesen (2011): "Experts in Election News Coverage. Process or Substance?" *Nordicom Review*, vol. 32, no. 1, p. 45-58.

Arnoldi, Jakob (2005): *Den offentlige ekspert*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Bille, Lars, Hans Jørgen Nielsen & Steen Sauerberg (1992): *De uregerlige vælgere. Valgkamp, medier og vælgere ved folketingsvalget 1990*. København Ø: Columbus.

Bille, Trine (2011): Powerpointpræsentation fra foredrag ved Trine Bille, Ph.D. ved Institut for Innovation og Organisationsøkonomi, CBS, den 8. februar 2011:
http://www.bibliotekogmedier.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/medier/Mediestotteudvalget/Danskernes_medievaner_ud_fra_et_demokratisk_perspektiv_-_oplæg_ved_Trine_Bille.pdf

Binderkrantz, Anne Skorkjær & Christoffer Green-Pedersen (2009): "Policy or Process in Focus?" *International Journal of Press/Politics*, vol. 14, no. 2, p. 166-185.

Blumler, Jay G. & Dennis, Kavanagh (1999): "The Third Age of Political Communication: Influences and Features." *Political Communication*, vol. 16, no. 3, p. 209-230.

Bro, Peter, Rasmus Jønsson, Søren Schultz Jørgensen & Poul Anders Pedersen (2005): *Mediernes valgkamp: Et forsknings- og formidlingsprojekt om folketingsvalget i 2005.*

<http://www.modinet.dk/pdf/TemaValg2005/MediernesValgkampRapport.pdf>

Bro, Peter, Rasmus Jønsson & Ole Larsen (red.) (2006): *Politisk journalistik og kommunikation – forandringer i forholdet mellem politik og medier.* Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Bro, Peter & Anker Brink Lund (2008): "Valgkampens politiske kommentatorer." *Tidskriftet Politik*, vol. 11, no. 3, p. 27-37.

Bro, Peter (2009): "Politiske kommentatorer i demokratiets tjeneste?"

Artikel fra <http://www.indblik.nu/Velkommen-til-Indblik->

[Nu/Oversigt/Artikel/2009/01/20/Politiske-kommentatorer-i-demokratiets-tjeneste-](http://www.indblik.nu/Oversigt/Artikel/2009/01/20/Politiske-kommentatorer-i-demokratiets-tjeneste-)

Carlsen, Erik Meier, Anders Esmark, Maja Horst, Peter Kjær & Ove K. Pedersen (2000): *Politisk journalistik.* Aarhus: Forlaget Ajour

Chong, Dennis & James N. Druckman (2007): "Framing Theory". *Annual Review of Political Science*, vol. 10, p. 103-126.

Cook, Timothy E. (2005): *Governing With the News: The News Media as a Political Institution. Studies in Communication, Media, and Public Opinion.* 2. udg. Chicago: University of Chicago.

Dahler-Larsen, Peter (2002): *At fremstille kvalitative data*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.

De Vreese, Claes H. & Holli A. Semetko (2002): "Cynical and Engaged. Strategic Campaign Coverage, Public Opinion, and Mobilization in a Referendum." *Communication Research*, vol. 29, no. 6, p. 615-641.

De Vreese, Claes H. (2005): "News Framing: Theory and typology." *Information Design Journal + Document Design*, vol. 13, no. 1, p. 51-62.

Deacon, David, Michael Pickering, Peter Golding & Graham Murdock (2007): *Researching Communications - a practical guide to methods in media and cultural analysis*. London: Hodder Education.

Donsbach, Wolfgang (2004): "Psychology of News Decisions", *Journalism*, vol. 5, no. 2, p 131-157.

Elmelund-Præstekær, Christian & David Nicolas Hopmann (2008): *Teflon og Bullshit? Ti myter om politik, journalistik og valgkampe*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.

Entman, Robert (1993): "Framing Toward Clarification of a Fractured Paradigm", *Journal of Communication* vol. 43, no. 4, p. 51-58.

Esser, Frank. & Paul D'Angelo (2003): "Framing the Press and the Publicity Process. A Content Analysis of Meta-Coverage in Campaign 2000 Network News." *American Behavioral Scientist*, vol. 46, no. 5, p. 617-641.

Esser, Frank. & Bernd Spanier (2005): "News management as news: How Media Politics leads to metacoverage." *Journal of Political Marketing*, vol. 4, no. 4, p. 27-57.

Esser, Frank & Paul D'Angelo (2006): "Framing the Press and Publicity Process in U.S., British, and German General Election Campaigns. A Comparative Study of Metacoverage." *International Journal of Press/Politics*, vol. 11, no. 3, p. 44-66.

Geer, John (2006): *In Defence of Negativity: Attack Ads in Presidential Campaigns*. Chicago: The University of Chicago Press.

Hansen, Ulla Gunge (2006): *Mediernes metakommunikation – en analyse af pressens metadækning af folketingsvalgene i 1998 og 2005*. Ikke offentliggjort speciale fra Roskilde Universitet.

Hede, Charlotte Boman & Trine Møller (2011): *Nyheder til forhandling – en undersøgelse af forholdet mellem politiske journalister og spindoktorer på Christiansborg*. Speciale fra Roskilde Universitet.

<http://www.kommunikationsforum.dk/log/multimedia/PDF%20og%20andre%20dokumenter/Specialer/Speciale-Trine-Moeller.pdf>

Hjarvard, Stig (2008): *En verden af medier – Medialiseringen af politik, sprog, religion og leg*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Hopmann, David Nicolas (2009): "Politically Biased Coverage of National Election Campaigns? Studies on Danish Television News." Ikke offentliggjort ph.d-afhandling fra Syddansk Universitet, Institut for Statskundskab.

Hopmann, David Nicolas & Jesper Strömbäck (2010): "The rise of the media punditocracy? Journalists and media pundits in Danish election news 1994-2007." *Media, Culture & Society*, vol. 32, no. 6, p. 943-960.

Jebril, Nael (2010): "Infotainment, cynicism and democracy: privatization vs. personalization." *European Communication Research and Education Association*, præsenteret ved European Communication Conference i Hamborg, den 12.-15. oktober 2010.

Jensen, Klaus Bruhn (1997): *Dansk mediehistorie: 1960-1995*. Bind 3. København: Samleren.

Jøneh-Clausen, Heidi (2012): "Den redigerede politiker- En retorisk analyse af politikere i valgreportager 2007 og 2011." Endnu ikke offentliggjort ph.d-afhandling fra Syddansk Universitet, Center for Journalistik. Forventes udgivet i maj 2012.

Kleinnijenhuis, Jan (1991): "Newspaper complexity and the knowledge gap." *European Journal of Communication*, vol. 6, no. 4, p. 499-522.

Krippendorff, Klaus (2004): *Content Analysis – An Introduction to Its Methodology*. Thousand Oaks, Californien: Sage Publications.

Lassen, Laurits Harmer & Søren Kjellberg Ishøy (2006): "Når politik bliver underholdning." *Journalistica*, no. 2.

Levy, Becca & Mahzarin Bananji (2002): *Implicit Ageism*. Massachusetts: MIT Press.

Lund, Anker Brink, Ida Willig & Mark Blach-Ørsten (2009): *Hvor kommer nyhederne fra? Den journalistiske fødekæde i Danmark før og nu*. Aarhus: Forlaget Ajour.

Lund, Anker Brink (2010): *Specialmedierne i den journalistiske fødekæde*. Lavet for Dansk Specialpresse.

<http://www.specialmedierne.dk/den-journalistiske-f%C3%B8dek%C3%A6de-2010>

Mazzoleni, Gianpetro & Wilfried Schultz (1999): "Mediatization of Politics: A Challenge for Democracy?" *Political Communication*, vol. 16, no. 3, p. 247-262.

McQuail, Denis (2005): *McQuail's mass communication theory*, 5. edition. London: Sage Publications.

Nielsen, Sigge Winther og Thomas Høgenhaven (2010): *Politisk Psykologi - fordi politik er personligt*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.

Nilsson, Åsa (2010): *Kvantitativ innehållsanalys. Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Patterson, Thomas E. (1993): *Out of Order*. New York: Vintage Books.

Reinemann, Carsten & Jürgen Wilke (2003): "Journalisten oder politische Akteure." *Schriftenreihe der Deutschen Gesellschaft für Publizistik und Kommunikationswissenschaft*, vol. 30.

Rhee, June Woong (1997): "Strategy and Issue Frames in Election Campaign Coverage: A Social Cognitive Account of Framing Effects." *Journal of Communication*, vol. 47, no. 3.

Strömbäck, Jesper (2005): "In Search of a Standard: four models of democracy and their normative implications for journalism." *Journalism Studies*, vol. 6, no. 3, p. 331-345.

Strömbäck, Jesper (2008): "Four Phases of Mediatization: An Analysis of the Mediatization of Politics." *International Journal of Press/Politics*, vol. 13, no. 3, p. 228-246.

Van Dalen, Arjen & Morten Skovsgaard (2008): *De politiske journalister – fra respektfulde børn til skeptiske voksne*. Fra: Bro, Peter og Troels Mylenberg (red.) (2008): *Et løfte til journalistikken*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.

Van Dalen, Arjen & Morten Skovsgaard (2011): "Er en politisk skandale en politiske skandale? – danske medierede politiske skandaler I et komparativt perspektiv." *Tidsskriftet Politik*, no. 3, p. 17-26.

Waldahl, Ragnar (1999): "Medier, meningsdannelse og den politiske dagsorden." *Tidsskriftet Politica*, vol. 31, no. 2.

Walgrave, Stefaan & Peter Van Aelst (2006): "The contingency of the mass media's political agenda setting power: Toward a preliminary theory." *Research article from Journal of Communication*, vol. 56, p. 88-109.

Wilcken, Patrick (1995): "The Intellectuals, The Media and the Gulf War", *Critique of Anthropology*, vol. 15, no. 1, p. 37-69.

Willig, Ida (2006): *Bag om nyhederne – værdier, idealer og praksis.*

Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur. NB: Forfatteren hed tidligere Ida Schultz.

Østbye, Helge, Karl Knapskog & Terje Hillesund (1997): *Metodebok for mediefag.*

Bergen: Fagbokforlaget.

Ekspertliste ved folketingsvalget 2011 fra Aarhus Universitet

<http://www.au.dk/presse/auexpertlister/auexpertvinklerpaafolketingsvalg2011/>

Artikel fra Ugebrevet A4, januar 2007, no. 2: "*Spin-eksperter dominerer mediebilledet.*"

Artikel fra Information, 24. september 2010: "*Jeg danser, altså kommunikerer jeg.*"

Artikel fra Fagbladet Journalisten, 2011, no. 20, p. 24: "*Personen i centrum.*"

Dertil kommer en gennemlæsning af dagbladene Berlingske, Politiken og Ekstra Bladet samt gennemsyn af tv-kanalerne DR og TV2 i de perioder, der er redegjort for i afsnit tre. Aviserne kan findes på mikrofilm på blandt andet Aarhus Statsbibliotek. Samme sted kan tv-udsendelserne findes.

Bilag 1: Kodeskema – Berlingske, Politiken, Ekstra Bladet, DR1 og TV2

Variabel	Beskrivelse
A - Medie:	1: Berlingske 2: Politiken 3: Ekstra Bladet 4: DR1 5: TV2
B - Dato (DDMMÅÅ):	Dato for artiklen eller udsendelsen
C - Rubrik:	Artiklen eller udsendelsens overskrift
D - Prioritering:	1) Forside/Tophistorie 2) Andet
E: Genre: (Kun avis)	1: Nyhed 2: Baggrund 3: Leder 4: Klumme/kommentar/analyse 5: Interview 6: Andet (eks. Voxpop)
F - Kilder:	1) Navn på citerede kilder og betegnelse 2) ER: Erfaringskilde P: Partskilde 1: Politiker 2: Andre E: Ekspertkilde 1: Forsker eller lignende fra uddannelsesinst. 2: Politisk kommentator – herunder også politiske redaktører, analytikere, journalister og lignende, der optræder i en kommentatorrolle 3: Øvrige
G - Emne: Nærmere redegørelse for de enkelte frames findes i specialets teoriafsnit	1: Politisk indholdsframe 2: Procesframe 3: Personframe 4: Presseframe 5: Performanceframe 6: Andre (eks. blødere historier om politikere, der skifter opstillingskreds)

Bilag 2: Fordeling af frames i valgår (i procent)

	Berl.	Pol.	EB	I alt	1987	DR		I alt	Total
1	52	67	21	52		59		59	53
2	18	16	15	17		9		9	16
3	13	7	29	14		5		5	13
4	0	1	0	1		5		5	1
5	6	1	15	6		18		18	7
6	11	8	20	10		4		4	10
	N=71	N=70	N=34	N=175		N=22		N=22	N=197
	Berl.	Pol.	EB	I alt	1998	DR	TV2	I alt	I alt
1	74	67	36	62		54	62	57	61
2	14	13	7	12		25	22	23	14
3	5	6	35	13		4	8	6	11
4	0	0	0	0		0	0	0	0
5	3	4	7	4		13	0	7	5
6	4	10	15	9		4	8	7	9
	N=66	N=112	N=55	N=233		N=24	N=23	N=47	N=280
	Berl.	Pol.	EB	I alt	2011	DR	TV2	I alt	I alt
1	70	72	45	64		50	42	46	60
2	5	12	12	9		29	11	19	11
3	9	7	19	10		0	7	4	9
4	0	7	0	3		3	0	1	2
5	9	0	12	7		6	2	4	6
6	7	2	12	7		12	38	26	12
	N=87	N=83	N=58	N=228		N=34	N=45	N=79	N=307

Bilag 3: Fordeling af frames i år uden valg (i procent)

	Berl.	Pol.	EB	I alt	1989	DR	TV2	I alt	I alt
1	77	86	66	78		84	95	90	80
2	6	3	3	4		0	0	0	3
3	13	7	19	12		16	5	10	12
4	0	0	0	0		0	0	0	0
5	2	0	0	1		0	0	0	1
6	2	4	12	5		0	0	0	4
	N=69	N=70	N=32	N=171		N=19	N=19	N=38	N=209
	Berl.	Pol.	EB	I alt	2000	DR	TV2	I alt	I alt
1	85	91	59	83		90	80	85	83
2	4	2	4	3		5	0	3	3
3	11	5	22	10		0	7	3	9
4	0	0	0	0		0	0	0	0
5	0	0	11	2		0	0	0	2
6	0	2	4	2		5	13	9	3
	N= 47	N=65	N=27	N=139		N=19	N=15	N=34	N=173
	Berl.	Pol.	EB	I alt	2010	DR	TV2	I alt	I alt
1	86	73	59	73		88	75	83	75
2	11	12	12	11		0	0	0	9
3	0	8	21	9		8	17	11	10
4	0	0	0	0		0	0	0	0
5	0	6	3	3		4	8	6	4
6	3	1	5	4		0	0	0	2
	N=36	N=52	N=34	N=122		N=24	N=12	N=36	N=158